ศาสนพิธีวัดมุจลินทร์

สำหรับพระภิกษุบวชใหม่ และประชาชนทั่วไป

ที่ระลึก

งานพระราชทานเพลิงศพ

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ

หลวงพ่อบุญรวม ปัญญาวุโธ

อดีตเจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์ เจ้าคณะตำบลโคกสลุด - มุจลินท์ - บางลี่

วันอาทิตย์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ณ วัดมุจลินทร์ ตำบลมุจลินท์ อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี

ที่ระลึก

งานพระราชทานเพลิงศพ

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ

(หลวงพ่อบุญรวม ปัญญาวุโธ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมุจลินท์

เจ้าคณะตำบลโคกสลุด ~ มุจลินท์ ~ บางลี่

วันอาทิตย์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ณ วัดมุจลินทร์ ตำบลมุจลินท์ อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๑๙๕๓๓

สำนักพระราชวัง

๑๒ กันยายน ๒๕๕๕

พระราชทานเพลิงศพ พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม ปญฺญาวุโธ) อดีตเจ้าคณะตำบลโคกสลุด-บางลี่ และเจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์ ณ เมรุวัดมุจลินทร์ อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี

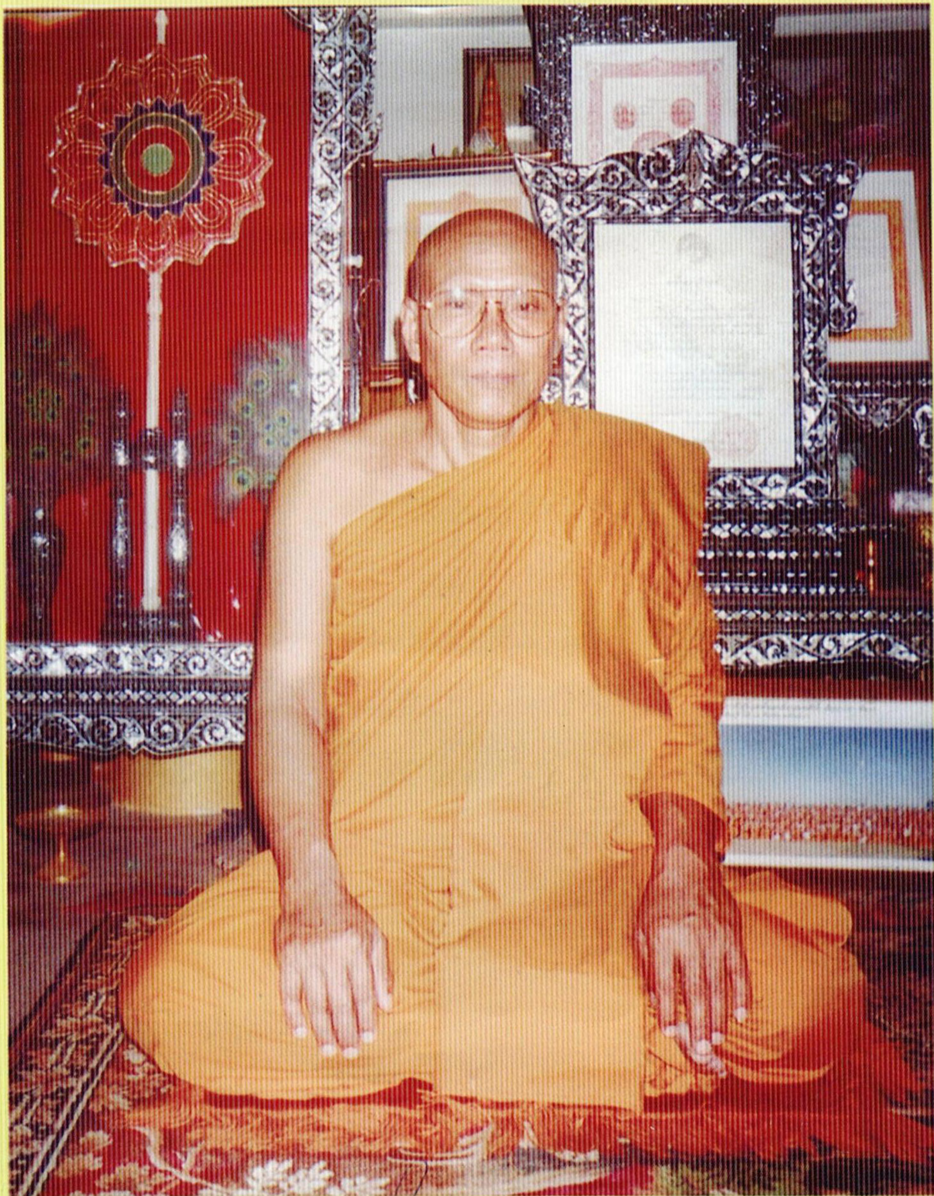
วันอาทิตย์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระราชทานเพลิง.

ทองห่อ/พิมพ์/ ทาน /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม ปญฺญาวุโธ)
	เพื่อทราบ
	ติดต่อขอรับหีบเพลิงพระราชทานที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง
	ไปปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ

(หลวงพ่อบุญรวม ปัญญาวุโธ)

อดีตเจ้าคณะตำบลโคกสลุด ~ มุจลินท์ ~ บางลี่

เจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์

ตำบลมุจลินท์ อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี

ชีวประวัติโดยย่อ

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม ปญฺญาวุโธ)

ชาติภูมิปฐมวัย

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ นามเดิมบุญรวม นามสกุล แย้มสกุล โยมบิดาไล้ โยมมารดาถนอม เกิดเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ณ บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลมุจลินท์ อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี มีพี่น้อง ๙ คน ดังนี้

๑) นางน้อย แย้มสกุล
๒) นายจำเรียง แย้มสกุล
๓) นางมณี แย้มสกุล
๔) พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม แย้มสกุล)
๕) นายณรงค์ แย้มสกุล
๖) นางสาววาสินี แย้มสกุล
๗) นายอุดม แย้มสกุล
๘) นางสาวยุวดี แย้มสกุล
๙) นายโสภณ แย้มสกุล

การศึกษาเบื้องต้น

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม แย้มสกุล) เมื่อปฐมวัย ก็ได้เข้าศึกษาเล่าเรียน ณ โรงเรียนวัดมุจลินท์ จนจบการศึกษาเบื้องต้น ของโรงเรียนในสมัยยุคนั้น แล้วก็ออกมาทำงานเลี้ยงดูพ่อแม่

การรับใช้ชาติบ้านเมือง

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม แย้มสกุล) เมื่อถึงวัยเกณฑ์ทหาร ท่านจับได้ใบแดง ต้องเป็นทหารรับใช้ชาติอยู่ ๒ ปี

เข้าสู่ร่มกาสาวพัสร์

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม แย้มสกุล) เมื่อปลดจากเป็นทหารแล้ว ท่านก็ได้อุปสมบท ณ วัดมุจลินทร์ วันที่ ๑ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยมี

พระครูโกศลสาธุกิจ อดีตเจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์ เป็นพระอุปัชฌาย์

พระครูภาวนาวิสุทธิ วัดอัมพวัน เป็นพระกรรมวาจาจารย์

พระครูบุญญาภิรม วัดคลองเม่า เป็นพระอนุสาวนาจารย์

การศึกษาพระปริยัติธรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ สอบได้นักธรรมชั้นตรี

ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ สอบได้นักธรรมชั้นโท

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ สอบได้นักธรรมชั้นเอก

(ในสำนักเรียนคณะจังหวัดลพบุรี)

งานปกครองและสมณศักดิ์

ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส

ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นเจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์
เป็นพระครูปัญญาวุธวิสิฐ (ชั้นโท)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นเจ้าคณะตำบลโคกสลุด-บางลี่-มุจลินท์(ชั้นตรี)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับตราตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเจ้าคณะตำบลโคกสลุด-บางลี่-มุจลินท์ (ชั้นโท)

การบูรณะปฏิสังขรณ์และก่อสร้าง

ก็เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาสอยู่แล้ว ที่ต้องซ่อมและต้องสร้าง ตามกำลังที่จะจัดทำได้

มรณภาพ

ท่านพระครูปัญญาวุธวิสิฐ ปรกติท่านมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดี เท่าที่อยู่ร่วมวัดเดียวกันมา ตลอดระยะเวลา ๒๔ พรรษาที่ผ่านมา และเข้าพรรษา ๒๕ ในปีนี้ ท่านจะมีโรคที่เป็นบ่อยมาก ก็คือปวดท้อง เช่น บางทีก็ท้องเดิน ท้องเสีย ท่านฉันยาแล้วก็หายไป แต่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ของชาวเรา บ้านและวัดมุจลินท์ก็เสียหายไปตามกัน ในขณะที่น้ำท่วมอยู่นั้น ท่านพระครูคีรีธัมมานุรักษ์ เจ้าอาวาสวัดเขาสมอคอน ได้แล่นเรือนำแพทย์เคลื่อนที่มาตรวจดู แพทย์บอกว่าท่านเป็นโรคตับ อยู่ต่อมาเมื่อน้ำลงแล้ว ประมาณปลายเดือนมกราคม ท่านก็เดินทางไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลอานันทมหิดล ลพบุรี แพทย์ตรวจแล้ว ก็นัดท่านให้ไปฉีดยา รักษาทุกวันศุกร์ของทุกๆเดือน ที่ผ่านมา เมื่อฉีดยาเสร็จแล้ว ก็กลับมาวัดตามปรกติ ในขณะที่อยู่วัด ท่านก็มีอาการ ฉันอาหารแล้ว ท้องอืดหรือคลื่นไส้ ก็ต้องไปนอนรักษาตัว ที่โรงพยาบาลสิงห์บุรี คราวละ ๗ วันบ้าง ๑๐ วันบ้าง หรือ ๑๕ วันบ้าง แพทย์บอกว่าอาหารเป็นพิษ

จนครั้งสุดท้ายของชีวิต ท่านพระครูปัญญาวุธวิสิฐ ประมาณก่อนเข้าพรรษา ๑ สัปดาห์ ท่านก็มีอาการอีก จึงเข้ารักษาอาการที่โรงพยาบาลสิงห์บุรีก่อนเข้าพรรษา ๒ วัน อาตมาได้เข้าไปเยี่ยมท่าน และจักได้ปรึกษาถึงเรื่องการเข้าพรรษา ท่านพระครูปัญญาวุธวิสิฐ ก็พูดบอกว่า ทำพิธีการเข้าพรรษากันไปก่อน เดี๋ยวผมจะมาเข้าพรรษาหลัง ต่อจากนั้น ท่านก็นอนต่อ อาตมาพร้อมด้วยทิดดม ซึ่งเป็นน้องชายของท่านก็กลับวัด อยู่ต่อมา คณะญาติ และศิษย์เห็นว่าอาการไม่ดีขึ้น จึงได้นำส่งโรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อทำการรักษา แพทย์ได้ทำการตรวจวินิจฉัยว่าเป็นโรคติดเชื้อ

ในช่องท้อง จากโรคตับแข็ง จากเชื้อไวรัสตับอักเสบ แพทย์ได้ทำการรักษา จนสุดความสามารถ

จนในวันเสาร์ที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕ เวลา ๑๒.๔๒ นาฬิกา ท่านพระครูปัญญาวุธวิสิฐ ก็ถึงมรณภาพ ที่โรงพยาบาลศิริราชนั่นเอง คณะญาติพี่น้อง หลานๆ ศิษยานุศิษย์ และทายก อุบาสก อุบาสิกา เมื่อได้ทราบข่าว ถึงการมรณภาพของท่าน ย่อมมีความเสียใจเป็นธรรมดา เพราะสูญเสียบุคคลผู้เป็นหลักชัยของวัด ของชาวบ้าน เป็นที่พึ่งอาศัยของบรรดาศิษยานุศิษย์ ทายกทายิกา พี่ๆ น้องๆ และหลานๆ ปานประหนึ่งว่า ร่มโพธิ์ร่มไทร ที่มีใบหนาทึบ ให้ความร่มเย็นแก่คนและหมู่วิหค นกกาทั้งหลายได้หักโค่นลงแล้ว สิริรวมอายุได้ ๖๒ ปี ๕ เดือน ๑๐ วัน ๓๘ พรรษา ผ่านเข้าพรรษา ๓๙ ในปีนี้

จึงเรียนประวัติ ของพระครูปัญญาวุธวิสิฐ มาด้วยความเคารพ

พระจรัญ ธมฺมธโร
(รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์)

อนุสรณ์กถา

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม ปญฺญาวุโธ) เป็นพระผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบรูปหนึ่ง ท่านดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย เป็นที่ศรัทธาของพระและญาติโยมทั้งหลาย เริ่มตั้งแต่บวชเป็นพระนวกะปฏิบัติวางตนเหมาะสมแก่สมณสารูป คือ สุปฏิบัติ ปฏิบัติดี อุชุปฏิบัติ ปฏิบัติตรง ญายปฏิบัติ แนะนำพระภิกษุสามเณรตลอดจนญาติโยม ให้ห่างไกลจากอบายมุขทั้งหลาย เมื่อตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์ว่างลง ท่านจึงได้รับการคัดเลือกจากคณะสงฆ์และประชาชนทั้งหลายให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสสืบต่อมา ท่านก็ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ดูแลปกครองพระภิกษุสามเณรในวัดเป็นอย่างดี และอำนวยความสะดวกต่อผู้ที่เข้ามาบำเพ็ญกุศลภายในวัด ท่านจึงเป็นที่เคารพศรัทธาของสาธุชนโดยทั่วไป ต่อมาตำแหน่งเจ้าคณะตำบลโคกสลุด-บางลี่ ว่างลง จึงได้รับความเห็นชอบจากเจ้าคณะผู้ปกครองแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบล ท่านเอาใจใส่ในการปกครอง การศึกษา การเผยผ่ของคณะสงฆ์เป็นอย่างดีตลอดมาจนถึงกาลมรณภาพ

ขอบุญกุศลที่พระครูปัญญาวุธวิสิฐได้บำเพ็ญมา และบุญกุศลที่ญาติโยมบำเพ็ญอุทิศให้ จงมีผลให้ท่านได้รับจะได้มีความสุขอยู่ในสัมปรายภพ สมความปรารถนาของมวลศิษยานุศิษย์และญาติโยมทั้งหลาย เทอญ

พระราชปริยัติสุธี
เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี

อาลัย...พระครูปัญญาวุธวิสิฐ

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ อดีตเจ้าอาวาสวัดมุจลินทร์ อดีตเจ้าคณะตำบลโคกสลุด-บางลี่ ได้ถึงแก่มรณภาพไป เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา ก็นำมาด้วยความเศร้าโศกเสียใจในวงการคณะสงฆ์และวงการของญาติโยม

เมื่อท่านมรณภาพไปแล้ว สิ่งที่จะต้องทำก็คือ ทำบุญอุทิศให้ท่าน ซึ่งเป็นประเพณีสืบเนื่องกันมา เป็นพระก็ตาย เป็นฆราวาสก็ตาย แต่เมื่อตายก็ต้องจัดบำเพ็ญกุศลอย่างนี้ มากวันบ้าง น้อยวันบ้างตามฐานานุรูป

พระครูปัญญาวุธวิสิฐ ถือเป็นพระเถระนักพัฒนา ทำวัดให้ใหม่ท่านเป็นพระผู้สนใจในการศึกษาและการปฏิบัติ

ขอสดุดี อาลัย ถวายท่าน
เป็นกำนัล วันจาก อนุสรณ์
เป็นสายใย ส่งท่าน วันจากจร
จะอาวรณ์ ถึงท่านอยู่ มิรู้ลืม

ท่านพระครูปัญญาวุธวิสิฐ ท่านเป็นพระที่ประกอบด้วยคือ

พระสุปฏิปันโน ปฏิบัติดีแล้ว
พระอุชุปฏิปันโน ปฏิบัติตรงแล้ว
พระญายปฏิปันโน ปฏิบัติถูกต้องแล้ว
พระสามีจิปฏิปันโน ปฏิบัติสมควรแล้ว

บัดนี้ ถึงแม้ว่าท่านจะลาลับดับสังขารไปแล้ว แต่กัลยาณธรรมและกุศลธรรมที่ได้บำเพ็ญสั่งสมอบรมมา จวบจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตนี้ ก็จะได้เป็นสังฆานุสติแด่บรรดาญาติมิตรศิษยานุศิษย์ที่เคารพศรัทธาในพระคุณท่านสืบต่อไปตราบนานเท่านาน

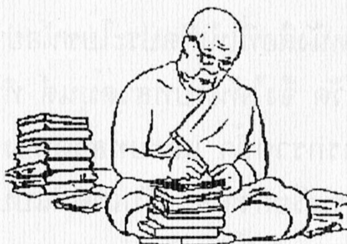
พระครูอนุยุตศาสนกิจ
เจ้าคณะอำเภอท่าวุ้ง วัดยวด

ตายก่อนตาย

ตายเมื่อตาย ย่อมกลาย ไปเป็นผี
ตายไม่ดี ได้เป็นที่ ผีตายโหง
ตายทำไม เพียงให้ เขาใส่โลง
ตายโอ้โถง นั้นคือตาย เสียก่อนตาย

ตายก่อนตาย มิใช่กลาย ไปเป็นผี
แต่กลายเป็น สิ่งที่ ไม่สูญหาย
ที่แท้คือ ความตาย ที่ไม่ตาย
มีความหมาย ไม่มีใคร ได้เกิดแล

คำพูดนี้ ฝันผวน ชวนฉงน
เหมือนเล่นลิ้น ลาวน คนตอแหล
แต่เป็นความ จริงอัน ไม่ผันแปร
ใครคิดแก้ อรรถได้ ไม่ตาย เอยฯ

คำนำ

เนื่องในงาน พระราชทานเพลิงศพ พระครูปัญญาวุธวิสิฐ (บุญรวม ปญฺญาวุโธ) อดีตเจ้าคณะตำบลโคกสลุด-บางลี่-มุจลินทร์ ซึ่งมรณภาพเมื่อวันที่ ๑๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕ เวลา ๑๒.๔๒ นาฬิกา ณ โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ

งานพระราชทานเพลิงศพครั้งนี้ ในฐานะที่พระครูปัญญาวุธวิสิฐ เป็นพระเถระผู้ใหญ่ คณะกรรมการจัดงานทางฝ่ายคณะสงฆ์ มีหลวงพ่อพระครูอนุยุตศาสนกิจ เจ้าคณะอำเภอท่าวุ้ง เป็นประธาน พร้อมด้วยกองงานเลขานุการเจ้าคณะอำเภอ และจังหวัดลพบุรี ที่ได้เมตตาช่วยเหลืองานเป็นอย่างดี ส่วนประธานฝ่ายบ้านเมือง มีนายธานี มาลีหอม พร้อมด้วยชมรมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน, อสม., คณะองค์การบริหารส่วนตำบลมุจลินท์ คณะครูโรงเรียนวัดมุจลินท์ และคณะอุบาสกอุบาสิกา ญาติมิตร คณะสงฆ์วัดมุจลินทร์ ศิษยานุศิษย์ ร่วมกันจัดงาน

ด้วยเหตุนี้ ทางคณะกรรมการจัดงาน จึงมีกำหนดจัดวันงานพระราชทานเพลิงศพ ในวันที่ ๑๗-๑๘-๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันขึ้น ๔-๕-๖ ค่ำ เดือน ๑๒ ในการจัดงานครั้งนี้ ที่ประชุมได้ตกลงเห็นชอบ ให้จัดพิมพ์หนังสือขึ้น เพื่อมอบกับท่านที่ไปร่วมงานพระราชทานเพลิงศพ ไว้เป็นอนุสรณ์

สำหรับหนังสือ ที่จัดพิมพ์ในครั้งนี้ ทางคณะกรรมการ มีความคิดว่าควรเป็นหนังสือที่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และมากที่สุดของชาวบ้านและชาววัด จึงได้นำบทสวดมนต์ ทำวัตรเช้า-เย็น ข้อคิดเกี่ยวกับการบวช การกรวดน้ำ และบทสวดต่างๆ ที่ทางวัดมุจลินทร์ได้ใช้สวดประจำวันพระเรียกว่า สวดรับเทศน์แบบโบราณ ที่บรรพบุรุษของทางวัด ได้ใช้สวดมา ดังนี้เป็นต้น

ส่วนรูปแบบหนังสือ ก็ได้นำรูปเมรุ ซึ่งเป็นผลงานส่วนหนึ่งของท่านพระครูปัญญาวุธวิสิฐ มาเป็นหน้าปก ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูผลงานของท่าน และสิ่งที่สำคัญ ก็เพื่อเป็นอนุสสติ เครื่องกระตุ้นเตือนใจให้เราทั้งหลาย ได้นึกได้คิดไว้เสมอว่า นี้คือ สถานที่สุดท้ายของชีวิตคนเราและเมื่อใครๆ ก็ตาม มาถึงสถานที่นี้แล้ว ก็คงจะนำเอาข้าวของเงินทองอะไรๆ ไปไม่ได้เลย ดังที่เรารู้และเห็นกันอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงมีคำโบราณกล่าวเตือนใจไว้ว่า

อันลาภยศ หาบไป ไม่ได้แน่
มีเพียงแต่ ต้นทุน บุญกุศล
ทรัพย์ทั้งหลาย ทิ้งไว้ ให้ปวงชน
แม้ร่างตน ก็ยัง เอาเผาไฟ

การศพ และงานพระราชทานเพลิงศพของพระครูปัญญาวุธวิสิฐ ก็ได้รับความเมตตาปรานี ความเคารพสักการะ จากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี งานได้ดำเนินมาอย่างสมฐานะ ของเราชาววัดมุจลินทร์ คณะศิษยานุศิษย์ และกรรมการ ขอขอบพระเดชพระคุณ ขอขอบพระคุณ และขอขอบคุณทุกๆท่าน เป็นอย่างมาก ที่ได้มาร่วมบำเพ็ญกุศลในงานนี้ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทั้งด้านกำลังกาย กำลังทรัพย์ ตามกำลังศรัทธา และความสามารถของท่าน ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

แต่ถ้าการจัดงานในครั้งนี้ ได้เกิดมีการขาดตกบกพร่อง สิ่งหนึ่งประการใด อันไม่เป็นที่สบอารมณ์ของท่านแล้ว ขอได้โปรดเมตตาอภัยให้ด้วย การจัดทำหนังสือเช่นกัน อาจมีความบกพร่องในการจัดทำ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ดี หรือโดยความประมาทเลินเล่อก็ดี ในนามศิษยานุศิษย์และกรรมการ ขอน้อมรับความผิดบกพร่อง ด้วยความรู้น้อยด้อยประสบการณ์

แต่ถ้าหากว่า การจัดงานในครั้งนี้ ได้มีส่วนที่ดีงาม อันเป็นส่วนกุศลผลบุญอยู่บ้าง ก็ขอน้อมอุทิศถวายเป็นเครื่องสักการะบูชาพระครูปัญญาวุธวิสิฐ

ในโอกาส พระราชทานเพลิงศพ พระครูปัญญาวุธวิสิฐ นี้ ขอน้อมจิต ที่ทุกๆ ฝ่าย ได้บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่ พระครูปัญญาวุธวิสิฐ และอำนาจของคุณพระศรีรัตนตรัย พร้อมทั้งกุศลผลบุญที่พระครูปัญญาวุธวิสิฐ ได้บำเพ็ญไว้แล้วนั้น ขอจงรวมมาเป็นพลังดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของพระครูปัญญาวุธวิสิฐ จงสถิตบนทิพย์สถานอมรวิมาน เสวยสุขสำราญ ตามควรแก่อุปนิสัยบุญทานการกุศล ในสัมปรายภพนั้น เทอญ

ในนามคณะศิษยานุศิษย์และกรรมการ

สารบัญ

หน้า

ทำวัตรเช้า

(เมื่อหัวหน้าจุดเทียน ธูป พึงนั่งคุกเข่าประนมมือพร้อมกัน หัวหน้านำให้ว่าตามทีละตอน)

โย โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
สวากขาโต เยนะ ภะคะวะตา ธัมโม
สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง
อิเมหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปูชะยามะ
สาธุ โน ภันเต ภะคะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ
ปัจฉิมาชะนะตานุกัมปะมานะสา
อิเม สักกาเร ทุคคะตะปัณณาการะภูเต ปะฏิคคัณหาตุ
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา
พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)
สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม
ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)
สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สังฆัง นะมามิ (กราบ)

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะการัง
กะโรมะ เส ฯ

(รับ) นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธาภิถุติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) โย โส ตะถาคะโต อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะ-สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวา, โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหมะกัง, สัสสะมะณะพราหมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา สัจฉิกัตวา ปะเวเทสิ, โย ธัมมัง เทเสสิ อาทิกัลยาณัง มัชเฌกัลยาณัง ปะริโยสานะกัลยาณัง, สาตถัง สะพยัญชะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธัง พรัหมะจิระยัง ปะกาเสสิ, ตะมะหัง ภะคะวันตัง อะภิปูชะยามิ ตะมะหัง ภะคะวันตัง สิระสา นะมามิ

(กราบ)

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิถุติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) โย โส สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ, ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปูชะยามิ ตะมะหัง ธัมมัง สิระสา นะมามิ ฯ

(กราบ)

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิถุติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) โย โส สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ, ตะมะหัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ ตะมะหัง สังฆัง สิระสา นะมามิ ฯ

(กราบ)

(นั่งพับเพียบ)

(นำ) หันทะ มะยัง ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ
สังเวคะ ปะริกิตตะนะ ปาฐัญจะ ภะณามะ เส ฯ

(รับ) พุทโธ สุสุทโธ กะรุณามะหัณณะโว
โยจจันตะสุทธัพพะระญาณะโลจะโน
โลกัสสะ ปาปูปะกิเลสะฆาตะโก
วันทามิ พุทธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง
ธัมโม ปะทีโป วิยะ ตัสสะ สัตถุโน
โย มัคคะปากามะตะเภทะภินนะโก
โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตถะทีปะโน
วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง
สังโฆ สุเขตตาภะยะติเขตตะสัญญิโต

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพธะโก
โลลัปปะหีโน อะริโย สุเมธะโส
วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง
อิจเจวะเมกันตะภิปูชะเนยยะกัง
วัตถุตตะยัง วันทะยะตาภิสังขะตัง
ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัททะวา
มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา ฯ

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, ธัมโม จะ เทสิโต นิยยานิโก อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก สัมโพธะคามี สุคะตัปปะเวทิโต, มะยันตัง ธัมมัง สุตวา เอวัง ชานามะ, ชาติปิ ทุกขา ชะราปิ ทุกขา, มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา, อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปัญจุปาทานักขันธา ทุกขา, เสยยะถีทัง, รูปูปาทานักขันโธ, เวทะนูปาทานักขันโธ, สัญญูปาทานักขันโธ, สังขารูปาทานักขันโธ, วิญญาณูปาทานักขันโธ, เยสัง ปะริญญายะ, ธะระมาโน โส ภะคะวา, เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ, เอวัง ภาคา จะ ปะนัสสะ ภะคะวะโต สาวะเกสุ อะนุสาสะนี พะหุลา ปะวัตตะติ, รูปัง อะนิจจัง, เวทะนา อะนิจจา, สัญญา อะนิจจา, สังขารา อะนิจจา, วิญญาณัง อะนิจจัง, รูปัง อะนัตตา, เวทะนา อะนัตตา, สัญญา อะนัตตา, สังขารา อะนัตตา, วิญญาณัง อะนัตตา,

สัพเพ สังขารา อะนิจจา, สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ, เต มะยัง โอติณณามะหะ ชาติยา ชะรามะระเณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ, ทุกโขติณณา ทุกขะปะเรตา, อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยา ปัญญาเยถาติ, จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง อุททิสสะ อะระหันตัง สัมมาสัมพุทธัง, สัทธา อะคารัสมา อะนะคาริยัง ปัพพะชิตา, ตัสมิง ภะคะวะติ พรัหมะจะริยัง จะรามะ, ภิกขูนัง สิกขาสาชีวะสะมาปันนา, ตัง โน พรัหมะจะริยัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ สังวัตตะตูติ ฯ

(สามเณรสวดพึงลดคำว่า ภิกขูนัง สิกขาสาชีวะสะมาปันนา ที่ขีดเส้นใต้ออกเสีย ถ้าคฤหัสถ์สวด ตั้งแต่ อิธะ ตะถาคะโต จนถึง ปัญญาเยถาติ แล้วสวดดังนี้ จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คะตา ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ ยะถาพะลัง มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ สา สา โน ปะฏิปัตติ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ สังวัตตะตุ ฯ อนึ่ง ถ้าสตรีสวด เต มะยัง นั้น ให้แปลงเป็น ตา มะยัง บทว่า ปะรินิพพานิโก มีในฉบับ สีหพ เป็น ปะรินิพพายิโก ฉะนี้ทุกแห่ง)

ตังขะณิกะปัจจะเวกขะณะวิธี

(นำ) หันทะ มะยัง ตังขะณิกะปัจจะเวกขะณะ ปาฐัง ภะณามะ เสฯ

(รับ) ปะฏิสังขา โยนิโส จีวะรัง ปะฏิเสวามิ, ยาวะเทวะ สีตัสสะ ปะฏิฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะฏิฆาตายะ, ฑังสะมะกะสะวาตาตะปะ-สิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, ยาวะเทวะ หิริโกปินะ ปะฏิจฉาทะนัตถัง ฯ

ปะฏิสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะฏิเสวามิ, เนวะ ทะวายะ นะ มะทายะ นะ มัณฑะนายะ นะ วิภูสะนายะ, ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ ฐิติยา ยาปะนายะ วิหิงสุปะระติยา พรัหมมะ จะริยานุคคะหายะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยาตรา จะ เม ภะวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

ปะฏิสังขา โยนิโส เสนาสะนัง ปะฏิเสวามิ, ยาวะเทวะ สีตัสสะ ปะฏิฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะฏิฆาตายะ, ฑังสะมะกะ สะวาตาตะปะสิริง-สะปะสัมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโน ทะนัง ปะฏิสัลลานารามัตถัง ฯ

ปะฏิสังขา โยนิโส คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขารัง ปะฏิเสวามิ, ยาวะเทวะ อุปปันนานัง เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง ปะฏิฆาตายะ, อัพยาปัชฌะปะระมะตายะติ ฯ

ธาตุปะฏิกูละปัจจะเวกขะณะวิธี

(นำ) หันทะ มะยัง ธาตุปะฏิกูละปัจจะเวกขะณะ ปาฐัง ภะณามะ เสฯ

(รับ) ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง จีวะรัง, ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก นิสสัตโต นิชชีโว สุญโญ, สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จีวะรานิ อะชิคุจฉะนียานิ อิมัง ปูติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิคุจฉะนียานิ ชายันติ ฯ

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง ปิณฑะปาโต, ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก นิสสัตโต นิชชีโว สุญโญ, สัพโพ ปะนายัง ปิณฑะปาโต อะชิคุจฉะนีโย อิมัง ปูติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิคุจฉะนีโย ชายะติ ฯ

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง เสนาสะนัง, ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก นิสสัตโต นิชชีโว สุญโญ, สัพพานิ ปะนะ อิมานิ เสนาสะนานิ อะชิคุจฉะนียานิ อิมัง ปูติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิคุจฉะนียานิ ชายันติ ฯ

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร, ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก นิสสัตโต นิชชีโว สุญโญ, สัพโพ ปะนายัง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร อะชิคุจฉะนีโย อิมัง ปูติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิคุจฉะนีโย ชายะติ ฯ

(เมื่อจบบท ตังขะนิกะปัจจะเวกขะณะวิธีแล้ว มีการสวดมนต์บทต่างๆ เช้าละ ๑ บท ๒ บทบ้าง หมุนเวียนกันไป แล้วจึงขึ้นบท ปัตติทานะคาถา ต่อไปนี้เป็นบทสุดท้าย)

ปัตติทานะคาถา

(นำ) หันทะ มะยัง ปัตติทานะคาถาโย ภะณามะ เส ฯ

(รับ) ยา เทวะตา สันติ วิหาระวาสินี
ถูเป ฆะเร โพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง
ตา ธัมมะทาเนนะ ภะวันตุ ปูชิตา
โสตถิง กะโรนเตธะ วิหาระมัณฑะเล
เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว
สารามิกา ทานะปะตี อุปาสะกา
คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อิสสะรา
สัปปาณะภูตา สุขิตา ภะวันตุ เต
ชะลาพุชา เยปิ จะ อัณฑะสัมภะวา
สังเสทะชาตา อะถะโวปะปาติกา
นิยยานิกัง ธัมมะวะรัง ปะฏิจจะ เต
สัพเพปิ ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง ฯ

ฐาตุ จิรัง สะตัง ธัมโม ธัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา
สังโฆ โหตุ สะมัคโค วะ อัตถายะ จะ หิตายะ จะ
อัมเห รักขะตุ สัทธัมโม สัพเพปิ ธัมมะจาริโน
วุฑฒิง สัมปาปุเณยยามะ ธัมเม อะริยัปปะเวทิเต ฯ

ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ ปาณิโน พุทธะสาสะเน
สัมมา ธารัง ปะเวจฉันโต กาเล เทโว ปะวัสสะตุ
วุฑฒิภาวายะ สัตตานัง สะมิทธัง เนตุ เมทะนิง

มาตา ปิตา จะ อัตระชัง นิจจัง รักขันติ ปุตตะกัง

เอวัง ธัมเมนะ ราชาโน ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา ฯ

จบทำวัตรเช้า

อุกาสะ วันทามิ ภันเต สัพพัง อะปะราธัง ขะมะถะ เม ภันเต มะยา กะตัง ปุญญัง สามินา อะนุโมทิตัพพัง สามินา กะตัง ปุญญัง มัยหัง ทาตัพพัง สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ ฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา

พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม

ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สังฆัง นะมามิ (กราบ)

ทำวัตรเย็น

(เมื่อหัวหน้าจุดเทียน ธูป พึงนั่งคุกเข่าประนมมือพร้อมกัน หัวหน้าให้ว่าตามทีละตอน)

โย โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
สวากขาโต เยนะ ภะคะวะตา ธัมโม
สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง
อิเมหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปูชะยามะ
สาธุ โน ภันเต ภะคะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ
ปัจฉิมาชะนะตานุกัมปะมานะสา
อิเม สักกาเร ทุคคะตะปัณณาการะภูเต ปะฏิคคัณหาตุ
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา
พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)
สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม
ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)
สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สังฆัง นะมามิ (กราบ)

(นำ) หันทะทานิ มะยัน ตัง ภะคะวันตัง วาจายะ อะภิคายิตุง,

ปุพพะภาคะนะมะการัญเจวะ พุทธานุสสะตินะยัญจะ

กะโรมะ เส ฯ

(รับ) นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ตัง โข ปะนะ ภะคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท อัพภุคคะโต, อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธาภิคีติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) พุทธะวาระหันตะวะระตาทิคุณาภิยุตโต

สุทธาภิญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต

โพเธสิ โย สุชะนะตัง กะมะลังวะ สูโร

วันทามะหัง ตะมะระณัง สิระสา ชิเนนทัง

พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง

ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง

พุทธัสสาหัสมิ ทาโส วะ พุทโธ เม สามิกิสสะโร

พุทโธ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม

พุทธัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง

วันทันโตหัง จะริสสามิ พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุ สาสะเน
พุทธัง เม วันทะมาเนนะ ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ
สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(กราบหมอบลงว่า)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา
พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
พุทโธ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ ฯ

(นั่งคุกเข่าว่า)

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส ฯ
(รับ) สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก
เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ ฯ
(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส ฯ
(รับ) สวากขาตะตาทิคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย
โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภโท
ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธานี
วันทามะหัง ตะมะหะรัง วะระธัมมะเมตัง
ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง
ทุติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง
ธัมมัสสาหัสมิ ทาโส วะ ธัมโม เม สามิกิสสะโร
ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม
ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง

วันทันโตหัง จะริสสามิ ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุ สาสะเน
ธัมมัง เม วันทะมาเนนะ ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ
สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(กราบหมอบลงว่า)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา
ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
ธัมโม ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม ฯ

(นั่งคุกเข่าว่า)

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิคีติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคุณาภิยุตโต
โยฏฐัพพิโธ อะริยะปุคคะละสังฆะเสฏโฐ
สีลาทิธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต
วันทามะหัง ตะมะริยานะ คะณัง สุสุทธัง

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง
ตะติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง
สังฆัสสาหัสมิ ทาโส วะ สังโฆ เม สามิกิสสะโร
สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม
สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง
วันทันโตหัง จะริสสามิ สังฆัสโสปะฏิปันนะตัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุ สาสะเน
สังฆัง เม วันทะมาเนนะ ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ
สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(กราบหมอบลงว่า)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา
สังเฆ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
สังโฆ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังเฆ ฯ

(นั่งพับเพียบ)

นมัสการพระอะระหันต์ ๘ ทิศ

(นำ) หันทะ มะยัง สะระภัญเญนะ พุทธะมังคะละคาถาโย
ภะณามะ เส ฯ

(รับ) สัมพุทโธ ทิปะทัง เสฏโฐ นิสินโน เจวะ มัชฌิเม
โกณฑัญโญ ปุพพะภาเค จะ อาคะเณยเย จะ กัสสะโป
สารีปุตโต จะ ทักขิเณ หะระติเย อุปาลี จะ
ปัจฉิเมปิ จะ อานันโท พายัพเพ จะ คะวัมปะติ
โมคคัลลาโน จะ อุตตะเร อิสาเณปิ จะ ราหุโล
อิเม โข มังคะลา พุทธา สัพเพ อิธะ ปะติฏฐิตา
วันทิตา เต จะ อัมเหหิ สักกาเรหิ จะ ปูชิตา
เอเตสัง อานุภาเวนะ สัพพะ โสตถี ภะวันตุ โน ฯ

อิจเจวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง
นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง
ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง
ตัสสานุภาเวนะ หะตันตะราโย ฯ

เขมาเขมะสะระณะคะมะนะปะริทีปิกาคาถา

พะหุง เว สะระณัง ยันติ ปัพพะตานิ วะนานิ จะ
อารามะรุกขะเจตยานิ มะนุสสา ภะยะตัชชิตา
เนตัง โข สะระณัง เขมัง เนตัง สะระณะมุตตะมัง
เนตัง สะระณะมาคัมมะ สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ
โย จะ พุทธัญจะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ สะระณัง คะโต
จัตตาริ อะริยะสัจจานิ สัมมัปปัญญายะ ปัสสะติ
ทุกขัง ทุกขะสะมุปปาทัง ทุกขัสสะ จะ อะติกกะมัง
อะริยัญจัฏฐังคิกัง มัคคัง ทุกขูปะสะมะคามินัง
เอตัง โข สะระณัง เขมัง เอตัง สะระณะมุตตะมัง
เอตัง สะระณะมาคัมมะ สัพพะทุกขา ปะมุจจะตีติ.

อะตีตะปัจจะเวกขะณะวิธี

(นำ) หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขะณะ ปาฐัง ภะณามะ เสฯ

(รับ) อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตวา ยัง จีวะรัง ปะริภุตตัง, ตัง ยาวะเทวะ สีตัสสะ ปะฏิฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะฏิฆาตายะ, ฑังสะมะกะสะวาตาตะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, ยาวะเทวะ หิริโกปินะปะฏิจฉาทะนัตถัง ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตวา โย ปิณฑะปาโต ปะริภุตโต, โส เนวะ ทะวายะ นะ มะทายะ นะ มัณฑะนายะ นะ วิภูสะนายะ, ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ ฐิติยา ยาปะนายะ วิหิงสุปะระติยา พรัหมะจะริยานุคคะหายะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ

นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยาตรา จะ เม ภะวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตวา ยัง เสนาสะนัง ปะริภุตตัง, ตัง ยาวะเทวะ สีตัสสะ ปะฏิฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะฏิฆาตายะ, ฑังสะมะกะสะวาตาตะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะฏิสัลลานารามัตถัง ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตวา โย คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร ปะริภุตโต, โส ยาวะเทวะ อุปปันนานัง เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง ปะฏิฆาตายะ, อัพยาปัชฌะปะระมะตายาติ ฯ

วันทาที่ใช้ในวัดมุจลินทร์

วันทามิ พุทธัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ ธัมมัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ สังฆัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ อาราเม พัทธะเสมายัง โพธิรุกขัง เจติยัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ ครูอุปัชฌาย์ อาจาริยะคุณัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต

วันทามิ ภันเต ภะคะวา โลกะนาถัง อะตีตัง เมโทสัง อะนาคะตัง เมโทสัง ปัจจุปปันนัง เมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต สาธุ สาธุ อนุโมทามิ

อามันตะยามิ โว ภิกขะเว ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขะเว ขะยะวะยะธัมมา สังขารา อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ อิจเจวะ มัจจันตะนะมัสสะเนยยัง นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง ตัสสานุภาเวนะ หะตันตะราโยฯ

กรวดน้ำอิมินา

(นำ) หันทะ มะยัง อุททิสะนาธิฏฐานะคาถาโย ภะณามะ เสฯ

(รับ) อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อุปัชฌายา คุณุตตะรา
อาจะริยูปะการา จะ มาตาปิตา จะ ญาตะกา
สุริโย จันทิมา ราชา คุณะวันตา นะราปิ จะ
พรัหมะมารา จะ อินทา จะ[๑] โลกะปาลา จะ เทวะตา
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ มัชฌัตตา เวริกาปิ จะ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ ปุญญานิ ปะกะตานิ เม
สุขัง จะ ติวิธัง เทนตุ ขิปปัง ปาเปถะ โว มะตังฯ
อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อิมินา อุททิเสนะ จะ
ขิปปาหัง สุละเภ เจวะ ตัณหุปาทานะเฉทะนัง
เย สันตาเน หินา ธัมมา ยาวะ นิพพานะโต มะมัง
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว
อุชุจิตตัง สะติปัญญา สัลเลโข วิริยัมหินา
มารา ละภันตุ โนกาสัง กาตุญจะ วิริเยสุ เม
พุทธาทิปะวะโร นาโถ ธัมโม นาโถ วะรุตตะโม
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง
เตโสตตะมานุภาเวนะ มาโรกาสัง ละภันตุ มาฯ

****

อาการ ๓๒

อะยัง โข เม กาโย | กายของเรานี้แล
อุทธัง ปาทะตะลา | เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา
อะโธ เกสะมัตถะกา | เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป
ตะจะปะริยันโต | มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ
ปูโรนานัปปะการัสสะ อสุจิโน | เต็มไปด้วยของไม่สะอาด มีประการต่างๆ
อัตถิ อิมัสมิง กาเย | มีอยู่ในร่างกายนี้

มี เกสา ผม โลมา ขน นะขา เล็บ ทันตา ฟัน ตะโจ หนัง มังสัง เนื้อ นะหารุ เอ็น อัฏฐิ กระดูก อัฏฐิมิญชัง เยื่อในกระดูก วักกัง ม้าม หะทะยัง เนื้อหัวใจ ยะกะนัง ตับ กิโลมะกัง พังผืด ปิหะกัง ไต ปัปผาสัง ปอด อันตัง ไส้ใหญ่ อันตะคุณัง สายรัดไส้ใหญ่ อุทะริยัง อาหารใหม่ กะรีสัง อาหารเก่า ปิตตัง น้ำดี เสมหัง น้ำเสลด ปุพโพ น้ำหนอง โลหิตัง น้ำเลือด เสโท น้ำเหงื่อ เมโท น้ำมันข้น อัสสุ น้ำตา วะสา น้ำมันเหลว เขโฬ น้ำลาย สิงฆานิกา น้ำมูก ละสิกา น้ำไขข้อ มุตตัง น้ำมูตร มัตถะเกมัตถะลุงคัง มันสมองศีรษะ

อะยัง อัตตะภาโว, อัตภาพของเรานี้หนอ, อะนิจจัง, เป็นของไม่เที่ยง, ทุกขัง, ตั้งอยู่ในกองทุกข์ฝ่ายเดียว, อะนัตตา, ไม่ใช่ตัวตน เป็นเครื่องสาธารณะสูญเปล่าทั้งสิ้น, อะสุจิอะสุภัง, เป็นเครื่องปฏิกูล บูด เหม็น น่าพึงเกลียด พึงชัง, อิมัง กัมมัฏฐานัง ปะเวทิ, กัมมัฏฐานนี้ควรทำให้แจ้ง.

(นำ) หันทะ มะยัง อะภิณหะปัจจะเวกขะณะปาฐัง ภะณามะ เส.)

(สำหรับอุบาสก)

ชะราธัมโมมหิ	เรามีความแก่เป็นธรรมดา
ชะรัง อะนะตีโต	เราไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้
พยาธิธัมโมมหิ	เรามีความเจ็บเป็นธรรมดา
พยาธิง อะนะตีโต	เราไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้
มะระณะธัมโมมหิ	เรามีความตายเป็นธรรมดา
มะระณัง อะนะตีโต	เราไม่ล่วงพ้นความตายไปได้

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว

เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น

กัมมัสสะโกมหิ	เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน
กัมมะทายาโท	เราเป็นผู้รับผลแห่งกรรมนั้น
กัมมะโยนิ	เราเป็นผู้มีกรรมนำมาเกิด
กัมมะพันธุ	เราเป็นผู้มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ และพวกพ้อง
กัมมะปะฏิสะระโณ	เรามีกรรมเป็นที่พึ่งที่อาศัย
ยัง กัมมัง กะริสสามิ	เราจักทำกรรมอันใดไว้
กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา	เป็นบุญหรือเป็นบาป
ตัสสะ ทายาโทภะวิสสามิ	เราจักต้องรับผลของกรรมนั้น

เอวัง อัมเหหิ อะภิณหัง ปัจจะเวกขิตัพพัง

เราทั้งหลาย พึงพิจารณาเนืองๆ อย่างนี้แลฯ

(นำ) หันทะ มะยัง อะภิณหะปัจจะเวกขะณะปาฐัง ภะณามะ เส.)

(สำหรับอุบาสิกา)

ชะราธัมมามหิ เรามีความแก่เป็นธรรมดา

ชะรัง อะนะตีตา เราไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้

พยาธิธัมมามหิ เรามีความเจ็บเป็นธรรมดา

พยาธิง อะนะตีตา เราไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้

มะระณะธัมมามหิ เรามีความตายเป็นธรรมดา

มะระณัง อะนะตีตา เราไม่ล่วงพ้นความตายไปได้

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว

เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น

กัมมัสสะกามหิ เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน

กัมมะทายาทา เราเป็นผู้รับผลแห่งกรรมนั้น

กัมมะโยนิ เราเป็นผู้มีกรรมนำมาเกิด

กัมมะพันธุ เราเป็นผู้มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์และพวกพ้อง

กัมมะปะฏิสะระณา เรามีกรรมเป็นที่พึ่งที่อาศัย

ยัง กัมมัง กะริสสามิ เราจักทำกรรมอันใดไว้

กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา เป็นบุญหรือเป็นบาป

ตัสสะ ทายาโทภะวิสสามิ เราจักต้องรับผลของกรรมนั้น

เอวัง อัมเหหิ อะภิณหัง ปัจจะเวกขิตัพพัง

เราทั้งหลาย พึงพิจารณาเนืองๆ อย่างนี้แลฯ

อะยัง กาโย	อันว่าร่างกายของเรานี้
อะจิรัง วะตะ	ไม่นานหนอ
อะเปตะวิญญาโณ	ครั้นปราศจากวิญญาณ
ฉุฑโฑ	เป็นของสูญเปล่า
อะธิเสสสะติ	จะนอนทับ
ปะฐะวิง	ซึ่งแผ่นดิน
นิรัตถังวะ กะลิงคะรัง	เปรียบประดุจจะดังว่าท่อนฟืน อันผุไม่มีประโยชน์อันแท้
อนิจจา วะตะ สังขารา	สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ
อุปปาทะวะยะธัมมิโน	บังเกิดขึ้นแล้วมีความเสื่อมไป เป็นธรรมดา
อุปปัชชิตวา นิรุชฌันติ	บังเกิดขึ้นแล้ว ย่อมดับไป
เตสัง วูปะสะโม สุโข	ความเข้าไปดับซึ่งสังขารทั้งหลาย เหล่านั้นเป็นสุข
สัพเพ สัตตา	สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง
มะรันติ จะ มะริงสุ จะ	ย่อมตายด้วย ตายแล้วด้วย
มะริสสะเร	จักตายด้วย
ตะเถวาหัง มะริสสามิ	เราจักตายอย่างนั้นด้วย
นัตถิ เม เอตถะ สังสะโย	ความสงสัยในเรื่องตายนี้ ไม่มีแก่เราเลย

วันทาใหญ่

วันทามิ เจติยัง สัพพัง สัพพัฏฐาเน สุปะติฏฐิตัง สารีริกะธาตุ มะหาโพธิ พุทธะรูปัง สะกะลัง สะทา ฯ

วันทามิ พุทธัง ภะวะปาระติณณัง ตีโลกะเกตุง ติภะเวกะนาถัง โย โลกะเสฏโฐ สะกะลัง กิเลสัง เฉตวานะ โพเธสิ ชะนัง อะนันตัง ฯ

ยัง นัมมะทายะ ยะทิยา ปุลิเน จะ ตีเร ยัง สัจจะพันธะคิริเก สุมะนาจะลัคเค ยัง ตัตถะ โยนะกะปุเร มุนิโน จะ ปาทัง ตัง ปาทะลัญชะนะมะหัง สิระสา นะมามิ สุวัณณะมาลิเก สุวัณณะ-ปัพพะเต สุมะนะกูเฏ โยนะกะปุเร นัมมะทายะ นะทิยา ปัญจะปาทะวะรัง ฐานัง อะหัง วันทามิ ทูระโต ฯ

อะหัง วันทามิ ธาตุโย อะหัง วันทามิ สัพพะโส สีสัง เม ปะทุมัง กัตวา ทีปัญจะนะยานา ทะวะยัง วะจะ สาธูปะกาเรนะ มะนะสาจะ สุคันธะคา พุทธะคาระวะตา ธัมมะคาระวะตา สังฆะคาระวะตา สิกขาคาระวะตา สะมาธิคาระวะตา อัปปะมาทะ-คาระวะตา ปะฏิสันถาระคาระวาตา กัลยาณะมิตตะตา โสวะจัสสะตา อะหัง ภันเต พุทธะรักขิโต ยาวะชีวัง พุทธังสะระณัง คัจฉามิ อะหัง ภันเต ธัมมะรักขิโต ยาวะชีวัง ธัมมังสะระณัง คัจฉามิ อะหัง ภันเต สังฆะรักขิโต ยาวะชีวัง สังฆังสะระณัง คัจฉามิ

วันทามิ พุทธัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ ธัมมัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ สังฆัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ อาราเม พันธะเสมายัง โพธิรุกขัง เจติยัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ ปัจเจกพุทธัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ มาตาปิตุคุณัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต วันทามิ ครูอุปัชฌาย์ อาจาริยะคุณัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต

วันทามิ ภันเต ภะคะวา โลกะนาถัง อะตีตัง เมโทสัง อะนาคะตัง เมโทสัง ปัจจุปปันนัง เมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต

อิจเจวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง ตัสสานุภาเวนะ หะตันตะราโย ฯ

อามันตะยา มิ โว ภิกขะเว ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขะเว ขะยะวะยะธัมมา สังขารา อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ ฯ

คำสวดรับเทศน์ (ของวัดมุจลินทร์)

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	ที่พึ่งอันอื่นของข้าพเจ้าไม่มีแล้ว
พุทโธ เม สะระณัง วะรัง	พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐวิเศษของข้าพเจ้า
เอเตนะ สัจจะวัจเชนนะ	ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้
โหตุ เม ชะยะมังคะลัง	ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	ที่พึ่งอันอื่นของข้าพเจ้าไม่มีแล้ว
ธัมโม เม สะระณัง วะรัง	พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐวิเศษของข้าพเจ้า
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้
โหตุ เม ชะยะมังคะลัง	ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	ที่พึ่งอันอื่นของข้าพเจ้าไม่มีแล้ว
สังโฆ เม สะระณัง วะรัง	พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐวิเศษของข้าพเจ้า
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้
โหตุ เม ชะยะมังคะลัง	ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

อิติปิโส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชา จะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

(กราบ)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา

พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง

พุทโธ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ ฯ

ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ ฯ

(กราบ)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา

ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง

ธัมโม ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม ฯ

สังฆัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

(กราบ)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา
สังเฆ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
สังโฆ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังเฆ ฯ

สวดรับเทศน์ของวัดมุจลินทร์ (แบบโบราณ)

อะระหัง พระขรรค์แก้ว แผ้วถาง ทางพระนะฤพาน อะระหัง มรรคญาณ ทานะปาระมี, ทานะอุปะปาระมี, ทานะปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา

สีละปาระมี, สีละอุปะปาระมี, สีละปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา

เนกขัมมะปาระมี, เนกขัมมะอุปะปาระมี, เนกขัมมะปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา

ปัญญาปาระมี, ปัญญาอุปะปาระมี, ปัญญาปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิโส ภะคะวา

วิริยะปาระมี, วิริยะอุปะปาระมี, วิริยะปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา

ขันตีปาระมี, ขันตีอุปะปาระมี, ขันตีปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา

สัจจะปาระมี, สัจจะอุปะปาระมี, สัจจะปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา

อะธิฏฐานะปาระมี, อะธิฏฐานะอุปะปาระมี, อะธิฏฐานะปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา
เมตตาปาระมี, เมตตาอุปะปาระมี, เมตตาปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา
อุเปกขาปาระมี, อุเปกขาอุปะปาระมี, อุเปกขาปะระมัตถะปาระมี, พระคุณณะสัมปันโน, อิติปิ โส ภะคะวา

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

คาถาโพธิบาท

บูระพารัสมิง พระพุทธะคุณัง บูระพารัสมิง พระธัมเมตัง บูระพารัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

อาคะเนย์รัสมิง พระพุทธะคุณัง อาคะเนย์รัสมิง พระธัมเมตัง อาคะเนย์รัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

ทักษิณรัสมิง พระพุทธะคุณัง ทักษิณรัสมิง พระธัมเมตัง ทักษิณรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

หรดีรัสมิง พระพุทธะคุณัง หรดีรัสมิง พระธัมเมตัง หรดีรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

ปัจจิมรัสมิง พระพุทธะคุณัง ปัจจิมรัสมิง พระธัมเมตัง ปัจจิมรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

พายัพรัสมิง พระพุทธะคุณัง พายัพรัสมิง พระธัมเมตัง พายัพรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

อุดรรัสมิง พระพุทธะคุณัง อุดรรัสมิง พระธัมเมตัง อุดรรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

อิสานรัสมิง พระพุทธะคุณัง อิสานรัสมิง พระธัมเมตัง อิสานรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

คาถามงคลจักรวาฬแปดทิศ

อิมัสมิงมงคลจักรวาฬทั้งแปดทิศ ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ดชั้น มาป้องกันห้อมล้อม รอบครอบทั่วอนัตตาราชะเสมานา เขตเต สะมันตา สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ พุทธะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

อิมัสมิงมงคลจักรวาฬทั้งแปดทิศ ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ดชั้น มาป้องกันห้อมล้อม รอบครอบทั่วอนัตตาราชะเสมานา เขตเต สะมันตา สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ ธัมมะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

อิมัสมิงมงคลจักรวาฬทั้งแปดทิศ ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ดชั้น มาป้องกันห้อมล้อม รอบครอบทั่วอนัตตาราชะเสมานา เขตเต สะมันตา สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ ปัจเจกะพุทธะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

อิมัสมิงมงคลจักรวาฬทั้งแปดทิศ ประสิทธ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ดชั้น มาป้องกันห้อมล้อม รอบครอบทั่วอนัตตาราชะเสมานา เขตเต สะมันตา สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ สังฆะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

พุทธมนต์

ชุมนุมเทวดา

(ถ้าจะสวดเจ็ดตำนานใช้)

สะรัชชัง สะเสนัง สะพันธุง นะรินทัง
ปะริตตานุภาโว สะทา รักขะตูติ
ผะริตะวานะ เมตตัง สะเมตตา ภะทันตา
อะวิกขิตตะจิตตา ปะริตตัง ภะณันตุ

สัคเค กาเม จะ รูเป คิริสิขะระตะเฏ จันตะลิกเข วิมาเน ทีเป รัฏเฐ จะ คาเม ตะรุวะนะคะหะเน เคหะวัตถุมหิ เขตเต ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละถะละวิสะเม ยักขะคันธัพพะนาคา ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนิวะระวะจะนัง สาธะโว เม สุณันตุ ฯ

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา ฯ

(ถ้าจะสวดสิบสองตำนานใช้)

สะมันตา จักกะวาเฬสุ อัตราคัจฉันตุ เทวะตา
สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ สุณันตุ สัคคะโมกขะทัง ฯ

สัคเค กาเมจะ รูเป คิริสิขะระตะเฏ จันตะลิกเข วิมาเน ฯลฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

(ถ้าสวดให้คนไข้ฟัง หรือสวดในงานทำบุญสะเดาะเคราะห์ต่อชะตาอายุ สวดดังนี้)

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง, ธัมมัง, สังฆัง ตะติยัมปิ พุทธัง, ธัมมัง, สังฆัง
ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ

สัมพุทเธ อัฏฐะวีสัญจะ ทวาทะสัญจะ สะหัสสะเก
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ นะมามิ สิระสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญจะ สังฆัญจะ อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ หันตะวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

สัมพุทเธ ปัญจะปัญญาสัญจะ จะตุวีสะติสะหัสสะเก
ทะสะสะตะสะหัสสานิ นะมามิ สิระสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญจะ สังฆัญจะ อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ หันตะวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

สัมพุทเธ นะวุตตะระสะเต อัฏฐะจัตตาฬีสะสะหัสสะเก
วีสะติสะตะสะหัสสานิ นะมามิ สิระสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญจะ สังฆัญจะ อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ หันตะวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

....

(ถ้าไม่สวด สัมพุทเธ จะสวด นะมะการะสิทธิคาถา แทนก็ได้)

นะมะการะสิทธิคาถา

(ใช้แทน สัมพุทเธ)

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏโฐ
สามัง วะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
ปาเปสิ เขมัง ชะนะตัง วิเนยยัง ฯ
พุทธัง วะรันตัง สิระสา นะมามิ
โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

ธัมโม ธะโช โย วิยะ ตัสสะ สัตถุ
ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธิมัคคัง
นิยยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ธารี
สาตาวะโห สันติกะโร สุจิณโณ ฯ
ธัมมัง วะรันตัง สิระสา นะมามิ
โมหัปปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ

สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย
โลกัสสะ ปาปูปะกิเลสะเชตา
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
สวากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ ฯ
สังฆัง วะรันตัง สิระสา นะมามิ
พุทธานุพุทธัง สะมะสีละทิฏฐิง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

....

นะโมการะอัฏฐะกะ

นะโม อะระหะโต สัมมา- สัมพุทธัสสะ มะเหสิโน
นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ สวากขาตัสเสวะ เตนิธะ
นะโม มะหาสังฆัสสาปิ วิสุทธะสีละทิฏฐิโน
นะโม โอมาตะยารัทธัสสะ ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง
นะโม โอมะกาตีตัสสะ ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ
นะโม การัปปะภาเวนะ วิคัจฉันตุ อุปัททะวา
นะโม การานุภาเวนะ สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา
นะโม การัสสะ เตเชนะ วิธิมหิ โหมิ เตชะวา ฯ

....

มังคะละสุตตัง

พะหู เทวา มะนุสสา จะ มังคะลานิ อะจินตะยุง
อากังขะมานา โสตถานัง พรูหิ มังคะละมุตตะมัง ฯ

อะเสวะนา จะ พาลานัง ปัณฑิตานัญจะ เสวะนา
ปูชา จะ ปูชะนียานัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
พาหุสัจจัญจะ สิปปัญจะ วินะโย จะ สุสิกขิโต
สุภาสิตา จะ ยา วาจา เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
มาตาปิตุอุปัฏฐานัง ปุตตะทารัสสะ สังคะโห
อะนากุลา จะ กัมมันตา เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ทานัญจะ ธัมมะจะริยา จะ ญาตะกานัญจะ สังคะโห
อะนะวัชชานิ กัมมานิ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
อาระตี วิระตี ปาปา มัชชะปานา จะ สัญญะโม
อัปปะมาโท จะ ธัมเมสุ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
คาระโว จะ นิวาโต จะ สันตุฏฐี จะ กะตัญญุตา
กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ขันตี จะ โสวะจัสสะตา สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
กาเลนะ ธัมมะสากัจฉา เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ตะโป จะ พรัหมะจะริยัญจะ อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

ผุฏฐัสสะ โลกะธัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
อะโสกัง วิระชัง เขมัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
เอตาทิสานิ กัตวานะ สัพพัตถะมะปะราชิตา
สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

....

ระตะนะสุตตัง

ยังกิญจิ วิตตัง อิธะ วา หุรัง วา
สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทัชฌะคา สักยะมุนี สะมาหิโต
นะ เตนะ ธัมเมนะ สะมัตถิ กิญจิ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยัมพุทธะเสฏโฐ ปะริวัณณะยี สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัฏฐะ สะตัง ปะสัฏฐา
จัตตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนติ
เต ทักขิเณยยา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัปผะลานิ
อิทัมปิ สังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย สุปปะยุตตา มะนะสา ทัฬเหนะ
นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
ลัทธา มุธา นิพพุติง ภุญชะมานา
อิทัมปิ สังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ขีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
วิรัตตะจิตตายะติเก ภะวัสมิง
เต ขีณะพีชา อะวิรุฬหิฉันทา
นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
อิทัมปิ สังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

....

กะระณียะเมตตะสุตตัง

กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
สักโก อุชู จะ สุหุชู จะ สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานี
สันตุสสะโก จะ สุภะโร จะ อัปปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิทโธ
นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิญจิ เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยยุง
สุขิโน วา เขมิโน โหนตุ สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตัตตา
เย เกจิ ปาณะภูตัตถิ ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา
ทีฆา วา เย มะหันตา วา มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถูลา
ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา เย จะ ทูเร วะสันติ อะวิทูเร
ภูตา วา สัมภะเวสี วา สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตัตตา
นะ ปะโร ปะรัง นิกุพเพถะ นาติมัญเญถะ กัตถะจิ นัง กิญจิ
พยาโรสะนา ปะฏีฆะสัญญา นาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ
มาตา ยะถา นิยัง ปุตตัง อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง

เมตตัญจะ สัพพะโลกัสมิง มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
อุทธัง อะโธ จะ ติริยัญจะ อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทโธ
เอตัง สะติง อะธิฏเฐยยะ พรัหมะเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ
ทิฏฐิญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง นะ หิ ชาตุ คัพภะเสยยัง ปุนะเรตีติฯ

ขันธะปะริตตะคาถา

วิรูปักเขหิ เม เมตตัง เมตตัง เอราปะเถหิ เม

ฉัพยาปุตเตหิ เม เมตตัง เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ

อะปาทะเกหิ เม เมตตัง เมตตัง ทิปาทะเกหิ เม

จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม

มา มัง อะปาทะโก หิงสิ มา มัง หิงสิ ทิปาทะโก

มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท

สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา

สัพเพ ภัทรานิ ปัสสันตุ มา กิญจิ ปาปะมาคะมา

อัปปะมาโณ พุทโธ อัปปะมาโณ ธัมโม อัปปะมาโณ สังโฆ ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี สะระพู มูสิกา กะตา เม รักขา กะตา เม ปะริตตา ปะฏิกกะมันตุ ภูตานิ โสหัง นะโม ภะคะวะโต นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานังฯ

โมระปะริตตัง

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา

หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส

ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง

ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง

เย พราหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม

เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ

นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา

นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา

อิมัง โส ปะริตตัง กัตวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา

หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส

ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง

ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ รัตติง

เย พราหมะณา เวทะคู สัพพะธัมเม

เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ

นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา

นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา

อิมัง โส ปะริตตัง กัตวา โมโร วาสะมะกัปปะยีติ ฯ

วัฏฏะกะปะริตตัง

อัตถิ โลเก สีละคุโณ สัจจัง โสเจยยะนุททะยา

เตนะ สัจเจนะ กาหามิ สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง

อาวัชชิตวา ธัมมะพะลัง สะริตวา ปุพพะเก ชิเน

สัจจะพะละมะวัสสายะ สัจจะกิริยะมะกาสะหัง

สันติ ปักขา อะปัตตะนา สันติ ปาทา อะวัญจะนา

มาตา ปิตา จะ นิกขันตา ชาตะเวทะ ปะฏิกกะมะ

สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง มะหาปัชชะลิโต สิขี
วัชเชสิ โสพะสะ กะรีสานิ อุทะกัง ปัตวา ยะถา สิขี
สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ เอสา เม สัจจะปาระมีติ ฯ

อาฏานาฏิยะปะริตตัง

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ สิรีมะโต
สิขิสสะปิ นะมัตถุ สัพพะภูตานุกัมปิโน
เวสสะภุสสะ นะมัตถุ นหาตะกัสสะ ตะปัสสิโน
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ มาระเสนัปปะมัททิโน
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ พราหมะณัสสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ
อังคีระสัสสะ นะมัตถุ สักยะปุตตัสสะ สิรีมะโต
โย อิมัง ธัมมะมะเทเสสิ สัพพะทุกขาปะนูทะนัง
เย จาปิ นิพพุตา โลเก ยะถาภูตัง วิปัสสิสุง
เต ชะนา อะปิสุณา มะหันตา วีตะสาระทา
หิตัง เทวะมะนุสสานัง ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
วิชชาจะระณะสัมปันนัง มะหันตัง วีตะสาระทัง ฯ
(วิชชาจะระณะสัมปันนัง พุทธัง วันทามะ โคตะมันติ)

อังคุลิมาละปะริตตัง

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยายะ ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สัญจิจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ คัพภัสสะ ฯ

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยายะ ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สัญจิจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ คัพภัสสะ ฯ

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยายะ ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สัญจิจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ คัพภัสสะ ฯ

โพชฌังคะปะริตตัง

โพชฌังโค สะติสังขาโต ธัมมานัง วิจะโย ตะถา
วิริยัมปีติปัสสัทธิ- โพชฌังคา จะ ตะถาปะเร
สะมาธุเปกขะโพชฌังคา สัตเตเต สัพพะทัสสินา
มุนินา สัมมะทักขาตา ภาวิตา พะหุลีกะตา
สังวัตตันติ อะภิญญายะ นิพพานายะ จะ โพธิยา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง
คิลาเน ทุกขิเต ทิสวา โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ
เต จะ ตัง อะภินันทิตวา โรคา มุจจิงสุ ตังขะเณ
เอเตยะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

เอกะทา ธัมมะราชาปิ เคลัญเญนาภิปีฬิโต
จุนทัตเถเรนะ ตัญเญวะ ภะณาเปตวานะ สาทะรัง
สัมโมทิตวา จะ อาพาธา ตัมหา วุฏฐาสิ ฐานะโส
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
ปะหีนา เต จะ อาพาธา ติณณันนัมปิ มะเหสินัง
มัคคาหะตะกิเลสา วะ ปัตตานุปปัตติธัมมะตัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

อะภะยะปะริตตัง

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโธ
ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ
ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ
ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ

สักกัตวา พุทธะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง พุทธะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตุปัททะวา สัพเพ ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต
สักกัตวา ธัมมะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
ปะริฬาหูปะสะมะนัง ธัมมะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตุปัททะวา สัพเพ ภะยา วูปะสะเมนตุ เต
สักกัตวา สังฆะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง สังฆะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตุปัททะวา สัพเพ โรคา วูปะสะเมนตุ เต ฯ

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถี ภะวันตุ เต
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง ธัมมะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถี ภะวันตุ เต
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง สังฆะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ

เทวะตาอุยโยชะนะคาถา

ทุกขัปปัตตา จะ นิททุกขา ภะยัปปัตตา จะ นิพภะยา
โสกัปปัตตา จะ นิสโสกา โหนตุ สัพเพปิ ปาณิโน
เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
สัพเพ เทวานุโมทันตุ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
ทานัง ทะทันตุ สัทธายะ สีลัง รักขันตุ สัพพะทา
ภาวะนาภิระตา โหนตุ คัจฉันตุ เทวะตาคะตา ฯ

สัพเพ พุทธา พะลัปปัตตา ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
อะระหันตานัญจะ เตเชนะ รักขัง พันธามิ สัพพะโส ฯ

มงคลจักรวาฬใหญ่

สิริธิติมะติเตโช ชะยะสิทธิมะหิทธิ มะหาคุณาปะริมิตะ ปุญญาธิการัสสะ สัพพันตะรายะนิวาระณะสะมัตถัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ทวัตติงสะมะหาปุริสะลักขะณานุภาเวนะ อะสีตยานุพยัญชะนานุภาเวนะ อัฏฐุตตะระสะตะมังคะลานุภาเวนะ ฉัพพัณณรังสิยานุภาเวนะ เกตุมาลานุภาเวนะ ทะสะปาระมิตานุภาเวนะ ทะสะอุปะปาระมิตานุภาเวนะ ทะสะปะระมัตถะปาระมิตานุภาเวนะ สีละสะมาธิปัญญานุภาเวนะ พุทธานุภาเวนะ ธัมมานุภาเวนะ สังฆานุภาเวนะ เตชานุภาเวนะ อิทธานุภาเวนะ พะลานุภาเวนะ เญยยะธัมมานุภาเวนะ จะตุราสีติสะหัสสะธัมมักขันธานุภาเวนะ นะวะโลกุตตะระธัมมานุภาเวนะ อัฏฐังคิกะมัคคานุภาเวนะ อัฏฐะสะมาปัตติยานุภาเวนะ ฉะพะภิญญา-

นุภาเวนะ จะตุสัจจะญาณานุภาเวนะ ทะสะพะละญาณานุภาเวนะ สัพพัญญุตะญาณานุภาเวนะ เมตตากะรุณามุทิตาอุเปกขานุภาเวนะ สัพพะปะริตตานุภาเวนะ ระตะนัต-ตะยะสะระณานุภาเวนะ ตุยหัง สัพพะโรคะโสกุปัททะวะ-ทุกขะโทมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ สัพพะอันตะรายาปิ วินัสสันตุ สัพพะสังกัปปา ตุยหัง สะมิชฌันตุ ทีฆายุตาตุยหัง โหตุ สะตะวัสสะชีเวนะ สะมังคิโก โหตุ สัพพะทา ฯ

อากาสะปัพพะตะวะนะภูมิคังคามะหาสะมุททา อารักขะกาเทวะตา สะทา ตุมเห อะนุรักขันตุ ฯ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ

นักขัตตะยักขะภูตานัง ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ หันตะวา เตสัง อุปัททะเว
นักขัตตะยักขะภูตานัง ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ หันตะวา เตสัง อุปัททะเว
นักขัตตะยักขะภูตานัง ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ หันตะวา เตสัง อุปัททะเว ฯ

บทขัดธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตร

อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง สัมพุชฌิตวา ตะถาคะโต
ปะฐะมัง ยัง อะเทเสสิ ธัมมะจักกัง อะนุตตะรัง
สัมมะเทวะ ปะวัตเตนโต โลเก อัปปะฏิวัตติยัง
ยัตถากขาตา อุโภ อันตา ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา
จะตูสวาวิยะสัจเจสุ วิสุทธัง ญาณะทัสสะนัง
เทสิตัง ธัมมะราเชนะ สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง
นาเมนะ วิสสุตัง สุตตัง ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
เวยยากะระณะปาเฐนะ สังคีตันตัมภะณามะ เส ฯ

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสุตตัง

เอวัม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา พาราณะสิยัง วิหะระติ อิสิปะตะเน มิคะทาเย ตัตระ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขู อามันเตสิ ฯ

ทะเวเม ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิเตนะ นะ เสวิตัพพา โย จายัง กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค หีโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตถะสัญหิโต โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค ทุกโข อะนะริโย อะนัตถะสัญหิโต ฯ

เอเต เต ภิกขะเว อุโภ อันเต อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตะนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมายะ อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมายะ อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัฏฐังคิโก มัคโค ฯ เสยยะถีทัง สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ ฯ

อะยัง โข สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมายะ อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ชาติปิ ทุกขา ชะราปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง สังขิตเตนะ ปัญจุปาทานักขันธาทุกขา ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจังฯ ยายัง ตัณหา โปโนพภะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตระตัตราภินันทินี ฯ เสยยะถีทัง กามะตัณหา ภะวะตัณหา วิภะวะตัณหา ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง โย ตัสสาเยวะ ตัณหายะ อะเสสะวิราคะนิโรโธ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ อะนาละโย ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัฏฐังคิโก มัคโค เสยยะถีทัง สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สังมาสะติ สัมมาสะมาธิ ฯ (หยุด)

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญเญยยันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

อิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิวิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิวิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาวิตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ ญาณัง อุทะปาทิ ปัญญา อุทะปาทิ วิชชา อุทะปาทิ อาโลโก อุทะปาทิ ฯ

ยาวะกีวัญจะ เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตูสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติปะริวัฏฏัง ทะวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทธัง อะโหสิ ฯ

เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก สัสสะมะณะพราหมะณิยา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสายะ อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสิง ฯ

ยะโต จะ โข เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตูสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติปะริวัฏฏัง ทะวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทธัง อะโหสิ ฯ

อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก สัสสะมะณะพราหมะณิยา ปะชายา สะเทวะมะนุสสายะ อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสิง ฯ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาทิ อะกุปปา เม วิมุตติ อะยะมันติมา ชาติ นัตถิทานิ ปุนัพภะโวติ ฯ

อิทะมะโวจะ ภะคะวา อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขู ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสมิง ภัญญะมาเน อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ วิระชัง

วีตะมะลัง ธัมมะจักขุง อุทะปาทิ ยังกิญจิ สะมุทะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ ฯ

ปะวัตติเต จะ ภะคะวะตา ธัมมะจักเก ภุมมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิสิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พราหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ (หยุด)

ภุมมานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

จาตุมมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ จาตุมมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ตาวะติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ ตาวะติงสานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ยามา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ตุสิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ ตุสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ปะระนิมมิตะวะสะวัตตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ ปะระนิมมิตะวะสะตีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา

พรัหมะปาริสัชชา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ พรัหมะปาริสัชชานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

พรัหมะปะโรหิตา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
พรัหมะปะโรหิตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

มะหาพรัหมา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
มะหาพรัหมานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ปะริตตาภา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
ปะริตตาภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อัปปะมาณาภา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
อัปปะมาณาภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อาภัสสะรา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
อาภัสสะรานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ปะริตตะสุภา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
ปะริตตะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อัปปะมาณะสุภา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
อัปปะมาณะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

สุภะกิณหะกา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
สุภะกิณหะกานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

(อะสัญญิสัตตา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
อะสัญญิสัตตานัง) เทวานัง สัททัง สุตวา

เวหัปผะลา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
เวหัปผะลานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อะวิหา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
อะวิหานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อะตัปปา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
อะตัปปานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

สุทัสสา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
สุทัสสานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

สุทัสสี เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
สุทัสสีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อะกะนิฏฐะกา เทวา สัททะมะนุสสะเวสุง ฯ
อะกะนิฏฐะกานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิสิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พราหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ (หยุด)

อิติหะ เตนะ ขะเณนะ เตนะ มุหุตเตนะ ยาวะ พรัหมะโลกา สัทโท อัพภุคคัจฉิ อะยัญจะ ทะสะสะหัสสี โลกะธาตุ สังกัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ อัปปะมาโณ จะ โอฬาโร โอภาโส โลเก ปาตุระโหสิ อะติกกัมเมวะ เทวานัง เทวานุภาวัง ฯ

อะถะโข ภะคะวา อุทานัง อุทาเนสิ อัญญาสิ วะตะ โภ โกณฑัญโญ อัญญาสิ วะตะ โภ โกณฑัญโญติ ฯ

อิติหิทัง อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ อัญญาโกณฑัญโญ ตะเววะ นามัง อะโหสีติ ฯ

บทขัดธรรมนิยามะสูตร

ยัง เว นิพพานะญาณัสสะ ญาณัง ปุพเพ ปะวัตตะเต
ตัสเสวะ วิสะยีภูตา ยายัง ธัมมะนิยามะตา
อะนิจจะตา ทุกขะตา จะ สัพเพสัง จะ อะนัตตะตา
ตัสสา ปะกาสะกัง สุตตัง ยัง สัมพุทเธนะ ภาสิตัง
สาธูนัง ญาณะจาเรนะ ยะถา พุทเธนะ เทสิตัง
โยนิโส ปะฏิปัตยัตถัง ตัง สุตตันตัง ภะณามะ เส ฯ

ปัพพะโตปะมะคาถา

ยะถาปิ เสลา วิปุลา นะภัง อาหัจจะ ปัพพะตา
สะมันตา อะนุปะริเยยยุง นิปโปเถนตา จะตุททิสา
เอวัง ชะรา จะ มัจจุ จะ อะธิวัตตันติ ปาณิโน
ขัตติเย พราหมะเณ เวสเส สุทเท จัณฑาละปุกกุเส
นะ กิญจิ ปะริวัชเชติ สัพพะเมวาภิมัททะติ
นะ ตัตถะ หัตถีนัง ภูมิ นะ ระถานัง นะ ปัตติยา
นะ จาปิ มันตะยุทเธนะ สักกา เชตุง ธะเนนะ วา
ตัสมา หิ ปัณฑิโต โปโส สัมปัสสัง อัตถะมัตตะโน
พุทเธ ธัมเม จะ สังเฆ จะ ธีโร สัทธัง นิเวสะเย
โย ธัมมะจารี กาเยนะ วาจายะ อุทะ เจตะสา
อิเธวะ นัง ปะสังสันติ เปจจะ สัคเค ปะโมทะติ ฯ

อะริยะธะนะคาถา

ยัสสะ สัทธา ตะถาคะเต อะจะลา สุปะติฏฐิตา
สีลัญจะ ยัสสะ กัลยาณัง อะริยะกันตัง ปะสังสิตัง
สังเฆ ปะสาโท ยัสสัตถิ อุชุภูตัญจะ ทัสสะนัง
อะทะลิทโทติ ตัง อาหุ อะโมฆันตัสสะ ชีวิตัง
ตัสมา สัทธัญจะ สีลัญจะ ปะสาทัง ธัมมะทัสสะนัง
อะนุยุญเชถะ เมธาวี สะรัง พุทธานะ สาสะนันติ ฯ

ธัมมะนิยามะสุตตัง

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ เชตะวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ อาราเม ตัตระ โข ภะคะวา ภิกขู อามันเตสิ ภิกขะโวติ ภะทันเตติ เต ภิกขู ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุง ภะคะวา เอตะทะโวจะ

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา ตะถาคะตานัง ฐิตา วะ สา ธาตุ ธัมมัฏฐิตะตา ธัมมะนิยามะตา สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชฌะติ อะภิสะเมติ อะภิสัมพุชฌิตวา อะภิสะเมตวา อะจิกขะติ เทเสติ ปัญญะเปติ ปัฏฐะเปติ วิวะระติ วิภะชะติ อุตตานีกะโรติ สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา ตะถา คะตานัง ฐิตา วะ สา ธาตุ ธัมมัฏฐิตะตา ธัมมะนิยามะตา สัพเพ สังขาราทุกขาติ ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชฌะติ

อะภิสะเมติ อะภิสัมพุชฌิตวา อะภิสะเมตวา อาจิกขะติ เทเสติ ปัญญะเปติ ปัฏฐะเปติ วิวะระติ วิภะชะติ อุตตานีกะโรติ สัพเพ สังขารา ทุกขาติ

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา ตะถาคะตานัง ฐิตา วะ สา ธาตุ ธัมมัฏฐิตะตา ธัมมะนิยามะตา สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชฌะติ อะภิสะเมติ อะภิสัมพุชฌิตวา อะภิสะเมตวา อาจิกขะติ เทเสติ ปัญญะเปติ ปัฏฐะเปติ วิวะระติ วิภะชะติ อุตตานีกะโรติ สัพเพ ธัมเม อะนัตตาติ อิทะมะโว จะ ภะคะวา ฯ อัตตะมะนา เต ภิกขู ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุนติ ฯ

ติลักขะณาทิคาถา

สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ ยะทา ปัญญายะ ปัสสะติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา
สัพเพ สังขารา ทุกขาติ ยะทา ปัญญายะ ปัสสะติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา
สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ ยะทา ปัญญายะ ปัสสะติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา
อัปปะกา เต มะนุสเสสุ เย ชะนา ปาระคามิโน
อะถายัง อิตะรา ปะชา ตีระเมวานุธาวะติ
เย จะ โข สัมมะทักขาเต ธัมเม ธัมมานุวัตติโน
เต ชะนา ปาระเมสสันติ มัจจุเธยยัง สุทุตตะรัง
กัณหัง ธัมมัง วิปปะหายะ สุกกัง ภาเวถะ ปัณฑิโต
โอกา อะโนกะมาคัมมะ วิเวเก ยัตถะ ทูระมัง

ตัตราภิระติมิจเฉยยะ หิตวา กาเม อะกิญจะโน
ปะริโยทะเปยยะ อัตตานัง จิตตักเลเสหิ ปัณฑิโต
เยสัง สัมโพธิยังเคสุ สัมมา จิตตัง สุภาวิตัง
อาทานะปะฏินิสสัคเค อะนุปาทายะ เย ระตา
ขีณาสะวา ชุติมันโต เต โลเก ปะรินิพพุตาติ ฯ

ปะฏิจจะสะมุปปาทะปาฐะ

อะวิชชาปัจจะยา สังขารา สังขาระปัจจะยา วิญญาณัง วิญญาณะปัจจะยา นามะรูปัง นามะรูปะปัจจะยา สะฬายะตะนัง สะฬายะตะนะปัจจะยา ผัสโส ผัสสะปัจจะยา เวทะนา เวทะนาปัจจะยา ตัณหา ตัณหาปัจจะยา อุปาทานัง อุปาทานะปัจจะยา ภะโว ภะวะปัจจะยา ชาติ ชาติปัจจะยา ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสา สัมภะวันติ ฯ เอวะเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะสะมุทะโย โหติ ฯ

อะวิชชายะตะเววะ อะเสสะวิราคะนิโรธา สังขาระนิโรโธ สังขาระนิโรธา วิญญาณะนิโรโธ วิญญาณะนิโรธา นามะรูปะนิโรโธ นามะรูปะนิโรธา สะฬายะตะนะนิโรโธ สะฬายะตะนะนิโรธา ผัสสะนิโรโธ ผัสสะนิโรธา เวทะนานิโรโธ เวทะนานิโรธา ตัณหานิโรโธ ตัณหานิโรธา อุปาทานะนิโรโธ อุปาทานะนิโรธา ภะวะนิโรโธ ภะวะนิโรธา ชาตินิโรโธ ชาตินิโรธา ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสานิรุชฌันติ เอวะเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะนิโรโธ โหติ ฯ

พุทธะอุทานะคาถา

ยะทา หะเว ปาตุภะวันติ ธัมมา
อาตาปิโน ฌายะโต พราหมะณัสสะ
อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา
ยะโต ปะชานาติ สะเหตุธัมมัง
ยะทา หะเว ปาตุภะวันติ ธัมมา
อาตาปิโน ฌายะโต พราหมะณัสสะ
อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา
ยะโต ขะยัง ปัจจะยานัง อะเวทิ
ยะทา หะเว ปาตุภะวันติ ธัมมา
อาตาปิโน ฌายะโต พราหมะณัสสะ
วิธูปะยัง ติฏฐะติ มาระเสนัง
สูโรวะ โอภาสะยะมันตะลิกขันติ ฯ

ภัทเทกะรัตตะคาถา

อะตีตัง นานวาคะเมยยะ นัปปะฏิกังเข อะนาคะตัง
ยะทะตีตัมปะหีนันตัง อัปปัตตัญจะ อะนาคะตัง
ปัจจุปปันนัญจะ โย ธัมมัง ตัตถะ ตัตถะ วิปัสสะติ
อะสังหิรัง อะสังกุปปัง ตัง วิทธา มะนุพรูหะเย
อัชเชวะ กิจจะมาตัปปัง โก ชัญญา มะระณัง สุเว
นะ หิ โน สังคะรันเตนะ มะหาเสเนนะ มัจจุนา
เอวัง วิหาริมาตาปิง อะโหรัตตะมะตันทิตัง
ตัง เว ภัทเทกะรัตโตติ สันโต อาจิกขะเต มุนีติ ฯ

ทวัตติงสาการะปาโฐ

อัตถิ อิมัสมิง กาเย เกสา โลมา นะขา ทันตา ตะโจ มังสัง นะหารู อัฏฐี อัฏฐิมิญชัง วักกัง หะทะยัง ยะกะนัง กิโลมะกัง ปิหะกัง ปัปผาสัง อันตัง อันตะคุณัง อุทะริยัง กะรีสัง ปิตตัง เสมหัง ปุพโพ โลหิตัง เสโท เมโท อัสสุ วะสา เขโฬ สิงฆาณิกา ละสิกา มุตตัง มัตถะเก มัตถะลุงคันติ ฯ

พระสังคิณี

กุสะลา ธัมมา อะกุสะลา ธัมมา อัพยากะตา ธัมมา ฯ กะตะเม ธัมมา กุสะลา ยัสมิง สะมะเย กามาวะจะรัง กุสะลัง จิตตัง อุปปันนัง โหติ โสมะนัสสะสะหะคะตัง ญาณะสัมปะยุตตัง รูปารัมมะณัง วา สัททารัมมะณัง วา คันธารัมมะณัง วา ระสารัมมะณัง วา โผฏฐัพพารัมมะณัง วา ธัมมารัมมะณัง วา ยัง ยัง วา ปะนารัพภะ ตัสมิง สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ เย วา ปะนะ ตัสมิง สะมะเย อัญเญปิ อัตถิ ปะฏิจจะสะมุปปันนา อะรูปิโน ธัมมา อิเม ธัมมา กุสะลา ฯ

พระวิภังค์

ปัญจักขันธา รูปักขันโธ เวทะนากขันโธ สัญญากขันโธ สังขารักขันโธ วิญญาณักขันโธ ฯ ตัตถะ กะตะโม รูปักขันโธ ยังกิญจิรูปัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง อัชฌัตตัง วา พะหิทธา วา โอฬาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง วา ปะณีตัง วา ยัง ทูเร วา สันติเก วา ตะเทกัชฌัง อะภิสัญญูหิตวา อะภิสังขิปิตวา อะยัง วุจจะติ รูปักขันโธ ฯ

พระธาตุกะถา

สังคะโห อะสังคะโห สังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง อะสังคะหิเตนะ สังคะหิตัง สังคะหิเตนะ สังคะหิตัง อะสังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง สัมปะโยโค วิปปะโยโค สัมปะยุตเตนะ วิปปะยุตตัง วิปปะยุตเตนะ สัมปะยุตตัง อะสังคะหิตัง ฯ

พระปุคคะละปัญญัติ

ฉะ ปัญญัตติโย ขันธะปัญญัตติ อายะตะนะปัญญัตติ ธาตุปัญญัติ สัจจะปัญญัตติ อินทริยะปัญญัตติ ปุคคะละปัญญัตติ กิตตาวะตา ปุคคะลานัง ปุคคะละปัญญัตติ สะมะยะวิมุตโต อะสะมะยะวิมุตโต กุปปะธัมโม อะกุปปะธัมโม ปะริหานะธัมโม อะปะริหานะธัมโม เจตะนาภัพโพ อะนุรักขะนาภัพโพ ปุถุชชะโน โคตระภู ภะยูปะระโต อะภะยูปะระโต ภัพพาคะมะโน อะภัพพาคะมะโน นิยะโต อะนิยะโต ปะฏิปันนะโก ผะเลฏฐิโต อะระหา อะระหัตตายะปะฏิปันโนฯ

พระกะถาวัตถุ

ปุคคะโล อุปะลัพภะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตเถนาติ อามันตา โย สัจฉิกัตโต ปะระมัตโถ ตะโต โส

ปุคคะโล อุปะลัพภะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตเถนาติ นะเหวัง วัตตัพเพ อาชานาหิ นิคคะหัง หัญจิ

ปุคคะโล อุปะลัพภะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตเถนะ เตนะวะ ตะ เร วัตตัพเพ โย สัจฉิกัตโต ปะระมัตโถ ตะโต โส

ปุคคะโล อุปะลัพภะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตเถนาติ มิจฉาฯ

พระยะมะกะ

เย เกจิ กุสะลา ธัมมา สัพเพ เต กุสะละมูลา เย วา ปะนะ กุสะละมูลา สัพเพ เต ธัมมา กุสะลา เย เกจิ กุสะลา ธัมมา สัพเพ เต กุสะละมูเลนะ เอกะมูลา เย วา ปะนะ กุสะละมูเลนะ เอกะมูลา สัพเพ เต ธัมมา กุสะลา ฯ

พระมะหาปัฎฐาน

เหตุปัจจะโย อารัมมะณะปัจจะโย อะธิปะติปัจจะโย อะนันตะระปัจจะโย สะมะนันตะระปัจจะโย สะหะชาตะปัจจะโย อัญญะมัญญะปัจจะโย นิสสะยะปัจจะโย อุปะนิสสะยะปัจจะโย ปุเรชาตะปัจจะโย ปัจฉาชาตะปัจจะโย อาเสวะนะปัจจะโย กัมมะปัจจะโย วิปากะปัจจะโย อาหาระปัจจะโย อินทริยะปัจจะโย ฌานะปัจจะโย มัคคะปัจจะโย สัมปะยุตตะปัจจะโย วิปปะยุตตะปัจจะโย อัตถิปัจจะโย นัตถิปัจจะโย วิคะตะปัจจะโย อะวิคะตะปัจจะโย ฯ

บังสุกุลตาย

อะนิจจา วะตะ สังขารา อุปปาทะวะยะธัมมิโน
อุปปัชชิตวา นิรุชฌันติ เตสัง วูปะสะโม สุโข ฯ
สัพเพ สัตตา มะรันติ จะ มะริงสุ จะ มะริสสะเร
ตะเถวาหัง มะริสสามิ นัตถิ เม เอตถะ สังสะโย

บังสุกุลเป็น

อะจิรัง วะตะยัง กาโย ปะฐะวิง อะธิเสสสะติ
ฉุฑโฑ อะเปตะวิญญาโณ นิรัตถังวะ กะลิงคะรัง ฯ

ธัมมะสังคิณีมาติกา

กุสะลา ธัมมา อะกุสะลา ธัมมา อัพยากะตา ธัมมา

สุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตตา ธัมมา ทุกขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตตา ธัมมา อะทุกขะมะสุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตตา ธัมมา

วิปากา ธัมมา วิปากะธัมมะธัมมา เนวะวิปากะนะวิปากะธัมมะธัมมา

อุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาทินนานุปาทานิยา ธัมมา

สังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ธัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ธัมมา อะสังกิลิฏฐาสังกิเลสิกา ธัมมา

สะวิตักกะสะวิจารา ธัมมา อะวิตักกะวิจาระมัตตา ธัมมา อะวิตักกาวิจารา ธัมมา

ปีติสะหะคะตา ธัมมา สุขะสะหะคะตา ธัมมา อุเปกขาสะหะคะตา ธัมมา

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพา ธัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพา ธัมมา

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา

อาจะยะคามิโน ธัมมา อะปะจะยะคามิโน ธัมมา เนวาจะยะคามิโน นาปะจะยะคามิโน ธัมมา

เสกขา ธัมมา อะเสกขา ธัมมา เนวะเสกขานาเสกขา ธัมมา

ปะริตตา ธัมมา มะหัคคะตา ธัมมา อัปปะมาณา ธัมมา

ปะริตตารัมมะณา ธัมมา มะหัคคะตารัมมะณา ธัมมา อัปปะมาณารัมมะณา ธัมมา

หีนา ธัมมา มัชฌิมา ธัมมา ปะณีตา ธัมมา

มิจฉัตตะนิยะตา ธัมมา สัมมัตตะนิยะตา ธัมมา อะนิยะตา ธัมมา

มัคคารัมมะณา ธัมมา มัคคะเหตุกา ธัมมา มัคคาธิปะติโน ธัมมา

อุปปันนา ธัมมา อะนุปปันนา ธัมมา อุปปาทิโน ธัมมา

อะตีตา ธัมมา อะนาคะตา ธัมมา ปัจจุปปันนา ธัมมา

อะตีตารัมมะณา ธัมมา อะนาคะตา รัมมะณา ธัมมา ปัจจุปปันนารัมมะณา ธัมมา

อัชฌัตตา ธัมมา พะหิทธา ธัมมา อัชฌัตตะพะหิทธา ธัมมา

อัชฌัตตารัมมะณา ธัมมา พะหิทธารัมมะณา ธัมมา อัชฌัตตะพะหิทธารัมมะณา ธัมมา

สะนิทัสสะนะสัปปะฏิฆา ธัมมา อะนิทัสสะนะสัปปะฏิฆา ธัมมา อะนิทัสสะนาปปะฏิฆา ธัมมา ฯ

วิปัสสะนาภูมิปาฐะ

ปัญจักขันธา ฯ รูปักขันโธ เวทะนากขันโธ สัญญาก ขันโธ สังขารักขันโธ วิญญาณักขันโธ ฯ

ทวาทะสายะตะนานิ ฯ จักขวายะตะนัง รูปายะตะนัง โสตายะตะนัง สัททายะตะนัง ฆานายะตะนัง คันธายะตะนัง ชิวหายะตะนัง ระสายะตะนัง กายายะตะนัง โผฏฐัพพา ยะตะนัง มะนายะตะนัง ธัมมายะตะนัง ฯ

อัฏฐาระสา ธาตุโย ฯ จักขุธาตุ รูปะธาตุ จักขุ วิญญาณะธาตุ โสตะธาตุ สัททะธาตุ โสตะวิญญาณะธาตุ ฆานะธาตุ คันธะธาตุ ฆานวิญญาณะธาตุ ชิวหาธาตุ ระสะธาตุ ชิวหาวิญญาณะธาตุ กายะธาตุ โผฏฐัพพะธาตุ กายะ วิญญาณะธาตุ มะโนธาตุ ธัมมะธาตุ มะโนวิญญาณะธาตุ ฯ

พาวีสะตินทริยานิ ฯ จักขุนทริยัง โสตินทริยัง ฆานินทริยัง ชิวหินทริยัง กายินทริยัง มะนินทริยัง อิตถินทริยัง ปุริสินทริยัง ชีวิตินทริยัง สุขินทริยัง ทุกขินทริยัง โสมะนัสสินทริยัง โทมะนัสสินทริยัง อุเปกขินทริยัง สัทธินทริยัง วิริยินทริยัง สะตินทริยัง สะมาธินทริยัง ปัญญินทริยัง อะนัญญะตัญญัสสามีตินทริยัง อัญญินทริยัง อัญญาตาวินทริยัง ฯ

จัตตาริ อะริยะสัจจานิ ฯ ทุกขัง อะริยะสัจจัง ทุกขะ สะมุทะโย อะริยะสัจจัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง ทุกขะ นิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ฯ

ถวายพรพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะฯ

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ ฯ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย อะนุตตะรังปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

พาหุง สะหัสสะมะภินิมมิตะสาวุธันตัง
ครีเมขะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

มาราติเรกะมะภิยุชฌิตะสัพพะรัตติง
โฆรัมปะนาฬะวะกะมักขะมะถัทธะยักขัง
ขันตีสุทันตะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ทาวัคคิจักกะมะสะนีวะ สุทารุณันตัง
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะขัคคะมะติหัตถะสุทารุณันตัง
ธาวันติโยชะนะปะถังคุลิมาละวันตัง
อิทธีภิสังขะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัตวานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัพภินียา
จิญจายะ ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเฌ
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิหายะ มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
วาทาภิโรปิตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
ปัญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันโทปะนันทะภุชะคัง วิพุทธัง มะหิทธิง
ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
อิทธูปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทุคคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง
พรัหมัง วิสุทธิชุติมิทธิพะกาภิธานัง
ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

เอตาปิ พุทธะชะยะมังคะละอัฏฐะคาถา
โย วาจะโน ทินะทิเน สะระเต มะตันที
หิตวานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ ฯ

....

มะหาการุณิโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปูเรตวา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ
ชะยันโต โพธิยา มูเล สักยานัง นันทิวัฑฒะโน
เอวัง ตะวัง วิชะโย โหหิ ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
อะปะราชิตะปัลลังเก สีเส ปะฐะวิโปกขะเร
อะภิเสเก สัพพะพุทธานัง อัคคัปปัตโต ปะโมทะติ ฯ
สุนักขัตตัง สุมังคะลัง สุปะภาตัง สุหุฏฐิตัง
สุขะโณ สุมุหุตโต จะ สุยิฏฐัง พรัหมะจาริสุ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง ปะณิธี เต ปะทักขิณา
ปะทักขิณานิ กัตวานะ ละภันตัตเถ ปะทักขิเณ ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ

....

อนุโมทนาวิธี

(ผู้เป็นประธานเริ่มต้น)

ยะถา วาริวะหา ปูรา ปะริปูเรนติ สาคะรัง
เอวะเมวะ อิโต ทินนัง เปตานัง อุปะกัปปะติ
อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง ขิปปะเมวะ สะมิชฌะตุ
สัพเพ ปูเรนตุ สังกัปปา จันโท ปัณณะระโส ยะถา
มะณิ โชติระโส ยะถา ฯ

(รับพร้อมกัน)

สัพพีติโย วิวัชชันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภะวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภะวะ
สัพพีติโย วิวัชชันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภะวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภะวะ
สัพพีติโย วิวัชชันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภะวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภะวะ ฯ
อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจายิโน
จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง ฯ

มงคลจักรวาฬน้อย

สัพพะพุทธานุภาเวนะ สัพพะธัมมานุภาเวนะ สัพพะสังฆานุภาเวนะ พุทธะระตะนัง ธัมมะระตะนัง สังฆะระตะนัง ติณณัง ระตะนานังอานุภาเวนะ จะตุราสีติสะหัสสะธัมมักขันธานุภาเวนะ ปิฏะกัตตะยานุภาเวนะ ชินะสาวะกานุภาเวนะ สัพเพ เต โรคา สัพเพ เต ภะยา สัพเพ เต อันตะรายา สัพเพ เต อุปัททะวา สัพเพ เต ทุนนิมิตตา สัพเพ เต อะวะมังคะลา วินัสสันตุ อายุวัฑฒะโก ธะนะวัฑฒะโก สิริวัฑฒะโก ยะสะวัฑฒะโก พะละวัฑฒะโก วัณณะวัฑฒะโก สุขะวัฑฒะโก โหตุ สัพพะทา ฯ

ทุกขะโรคะภะยา เวรา โสกา สัตตุ จุปัททะวา
อะเนกา อันตะรายาปิ วินัสสันตุ จะ เตชะสา
ชะยะสิทธิ ธะนัง ลาภัง โสตถิ ภาคยัง สุขัง พะลัง
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ โภคัง วุฑฒี จะ ยะสะวา
สะตะวัสสา จะ อายู จะ ชีวะสิทธี ภะวันตุ เต ฯ

มงคลจักรวาฬน้อย (ย่อ)

ระตะนัตตะยานุภาเวนะ ระตะนัตตะยะเตชะสา
ทุกขะโรคะภะยา เวรา โสกา สัตตุ จุปัททะวา
อะเนกา อันตะรายาปิ วินัสสันตุ อะเสสะโต
ชะยะสิทธิ ธะนัง ลาภัง โสตถิ ภาคยัง สุขัง พะลัง
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ โภคัง วุฑฒี จะ ยะสะวา
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ ชีวะสิทธี ภะวันตุ เต ฯ

ติโรกุฑฑะกัณฑะปัจฉิมภาค

อะทาสิ เม อะกาสิ เม ญาติมิตตา สะขา จะ เม
เปตานัง ทักขิณัง ทัชชา ปุพเพ กะตะมะนุสสะรัง
นะ หิ รุณณัง วา โสโก วา ยา วัญญา ปะริเทวะนา
นะ ตัง เปตานะมัตถายะ เอวัง ติฏฐันติ ญาตะโย
อะยัญจะ โข ทักขิณา ทินนา สังฆัมหิ สุปะติฏฐิตา
ทีฆะรัตตัง หิตายัสสะ ฐานะโส อุปะกัปปะติ
โส ญาติธัมโม จะ อะยัง นิทัสสิโต
เปตานะ ปูชา จะ กะตา อุฬารา
พะลัญจะ ภิกขูนะมะนุปปะทินนัง
ตุมเหหิ ปุญญัง ปะสุตัง อะนัปปะกันติ ฯ

อัคคัปปะสาทะสุตตะคาถา

อัคคะโต เว ปะสันนานัง อัคคัง ธัมมัง วิชานะตัง
อัคเค พุทเธ ปะสันนานัง ทักขิเณยเย อะนุตตะเร
อัคเค ธัมเม ปะสันนานัง วิราคูปะสะเม สุเข
อัคเค สังเฆ ปะสันนานัง ปุญญักเขตเต อะนุตตะเร
อัคคัสมิง ทานัง ทะทะตัง อัคคัง ปุญญัง ปะวัฑฒะติ
อัคคัง อายุ จะ วัณโณ จะ ยะโส กิตติ สุขัง พะลัง
อัคคัสสะ ทาตา เมธาวี อัคคะธัมมะสะมาหิโต
เทวะภูโต มะนุสโส วา อัคคัปปัตโต ปะโมทะตีติ ฯ

กาละทานะสุตตะคาถา

กาเล ทะทันติ สะปัญญา วะทัญญู วีตะมัจฉะรา
กาเลนะ ทินนัง อะริเยสุ อุชุภูเตสุ ตาทิสุ
วิปปะสันนะมะนา ตัสสะ วิปุลา โหติ ทักขิณา
เย ตัตถะ อะนุโมทันติ เวยยาวัจจัง กะโรนติ วา
นะ เตนะ ทักขิณา โอนา เตปิ ปุญญัสสะ ภาคิโน
ตัสมา ทะเท อัปปะฏิวานะจิตโต ยัตถะ ทินนัง มะหัปผะลัง
ปุญญานิ ปะระโลกัสมิง ปะติฏฐา โหนติ ปาณินันติ ฯ

โภชะนะทานานุโมทะนาคาถา

อายุโท พะละโท ธีโร วัณณะโท ปะฏิภาณะโท
สุขัสสะ ทาตา เมธาวี สุขัง โส อะธิคัจฉะติ
อายุ ทัตวา พะลัง วัณณัง สุขัญจะ ปะฏิภาณะโท
ทีฆายุ ยะสะวา โหติ ยัตถะ ยัตถูปะปัชชะตีติ ฯ

อาฏานาฏิยะปะริตตัง (ย่อ)

สัพพะโรคะวินิมุตโต สัพพะสันตาปะวัชชิโต
สัพพะเวระมะติกกันโต นิพพุโต จะ ตุวัง ภะวะ ฯ
สัพพีติโย วิวัชชันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภะวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภะวะ
อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจายิโน
จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง ฯ

เทวะตาทิสสะทักขิณานุโมทะนาคาถา

ยัสมิง ปะเทเส กัปเปติ วาสัง ปัณฑิตะชาติโย
สีละวันเตตถะ โภเชตวา สัญญะเต พรัหมะจาริโน
ยา ตัตถะ เทวะตา อาสุง ตาสัง ทักขิณะมาทิเส
ตา ปูชิตา ปูชะยันติ มานิตา มานะยันติ นัง
ตะโต นัง อะนุกัมปันติ มาตา ปัตตังวะ โอระสัง
เทวะตานุกัมปิโต โปโส สะทา ภัทรานิ ปัสสะติ ฯ

เทวะตาภิสัมมันตะนะคาถา

ยานีธะ ภูตานิ สะมาคะตานิ ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
สัพเพ วะ ภูตา สุมะนา ภะวันตุ อะโถปิ สักกัจจะ สุณันตุ ภาสิตัง
สุภาสิตัง กิญจิปิ โว ภะเณมุ ปุญเญ สะตุปปาทะกะรัง อะปาปัง
ธัมมูปะเทสัง อะนุการะกานัง ตัสมา หิ ภูตานิ สะเมนตุ สัพเพ
เมตตัง กะโรถะ มานุสิยา ปะชายะ
ภูเตสุ พาฬหัง กะตะภัตติกายะ
ทิวา จะ รัตโต จะ หะรันติ เย พะลิง
ปัจโจปะการัง อะภิกังขะมานา
เต โข มะนุสสา ตะนุกานุภาวา
ภูตา วิเสเสนะ มะหิทธิกา จะ
อะทิสสะมานา มะนุเชหิ ญาตา
ตัสมา หิ เน รักขะถะ อัปปะมัตตา ฯ

แนวปฏิบัติองค์อุโบสถโดยสังเขป

เมื่อท่านสาธุชน ได้อ่านทราบเรื่องกฎเกณฑ์และหลักการของอุโบสถดังกล่าวมาข้างต้น และปรารถนาจะอยู่จำศีล รักษาอุโบสถพึงปฏิบัติดังนี้

ก่อนถึงวันอุโบสถ ควรเตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อมไว้ ถ้ามีงานจำต้องทำ ก็ให้สะสางงานและสั่งเสียไว้ให้เรียบร้อย จนเห็นว่า ตนเองจะไม่เกี่ยวข้องและห่วงใยการงานเหล่านั้น ในวันอยู่รักษาอุโบสถ และถ้ามีผู้รับใช้ช่วยเหลือ เช่น ลูกหลาน หรือคนรับใช้เป็นต้น ก็ควรสั่งให้ช่วยตระเตรียมอาหารและสิ่งของจำเป็นที่จะพึงใช้ในวันอุโบสถไว้ให้เรียบร้อย เพื่อตนเองจะได้ไม่ต้องพะวักพะวนจัดโน่นขาดนี่ อันจะก่อให้เกิดความกังวลใจ และเมื่อจะบริโภคอาหารก่อนเวลาวิกาลในวันอุโบสถ ก็มีอาหารพร้อมตามที่เตรียมไว้

ในวันอุโบสถ ตื่นแต่เช้า ควรกำหนดเตรียมตัวเตรียมใจ สำนึกอยู่ว่าวันนี้ เป็นวันอุโบสถ และปฏิบัติกิจข้อแรก เช่น ท่านโบราณบัณฑิตได้ปฏิบัติมา คือ บ้วนปาก ล้างปาก แต่จะล้างหน้าอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดและนุ่งห่มให้เรียบร้อยเสียเลยก็ได้ ท่านเตือนไว้ว่า ก่อนสมาทานอุโบสถนั้นไม่ควรทำการล่วงศีลองค์หนึ่งองค์ใด เช่น คิดว่าก่อนที่เราจะสมาทานอุโบสถยังจะล่วงศีลองค์หนึ่งองค์ใดก็ได้ เมื่อสมาทานแล้วจึงพยายามรักษาให้จริงจังต่อไป ดังนี้ไม่สมควร แล้วกล่าวคำนมัสการพระพุทธเจ้า **(นโม ตสฺส ฯลฯ)** กล่าวปฏิญญาถึงพระรัตนตรัย เป็นสรณะ ถ้าเคยรับไตรสรณคมน์อยู่แล้วจะไม่กล่าวอีกก็ได้ แต่เพื่อความมั่นใจ กล่าวปฏิญญาซ้ำเสียอีกก็ยิ่งดี แล้วตั้งใจกำหนดที่จะรักษาอุโบสถไปจนตลอดวันตลอดคืน โดยอธิษฐานเป็นคำบาลีหรือคำไทยหรือทั้งคำบาลีและคำไทยว่า **"อิมญฺจ รตฺตึ อิมญฺจ ทิวสํ อุโบสถิโก ภวิสฺสามิ** - ข้าพเจ้าจักอยู่รักษาอุโบสถตลอดวันนี้และ

ตลอดคืนนี้" หรือกล่าวอธิษฐานว่า **"พุทฺธปญฺญตฺตํ อุโปสถํ อธิฏฺฐามิ** - ข้าพเจ้าขออธิษฐานว่าอุโบสถที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้" ดังกล่าวข้างต้น ก็ได้ แล้วไปสมาทานกับพระภิกษุ หรือสามเณร หรือต่อท่านผู้รู้ศีล ๑๐ แล้วขอรับและสมาทานดังกล่าว แต่ถ้าหาพระภิกษุ สามเณร หรือบุคคลดังกล่าวไม่ได้ และตนเองเป็นผู้รู้ลักษณะขององค์อุโบสถ เช่นได้อ่านทราบและมีความเข้าใจตามกฎเกณฑ์และหลักการดีอยู่แล้ว จะเปล่งวาจากล่าวสมาทานด้วยตนเอง ก็ย่อมได้

ข้อสำคัญ อยู่ที่ว่าจะเป็นการสมาทานจากพระภิกษุสามเณร หรือท่านผู้รู้ก็ตาม จะสมาทานเองก็ตาม ต้องเปล่งวาจากล่าวสมาทาน จึงจะเป็นการสมาทาน โดยถูกต้องสมบูรณ์ ถ้าเพียงนึกรับศีลสมาทานอยู่ในใจ หรือเพียงทำปากขมุบขมิบ อย่างที่เราเคยเห็นทำกันในงานต่างๆ เช่นตามงานพิธีของทางราชการ ตามงานวัด ตามวังและตามวัดบางแห่งนั้น หาเป็นการถูกต้องตามพระพุทธบัญญัติไม่ และหาเป็นการสมาทานศีลที่ถูกถ้วนสมบูรณ์มิได้เพราะที่ถูกต้องนั้น ผู้รับจะต้องกล่าววาจาออกเสียง ไม่จำเป็นต้องดังนักแต่อย่างเบา ก็ควรกล่าวออกมา ให้ตนเองได้ยินเสียงของตน จึงจะเป็นการสมาทานที่ถูกต้องสมบูรณ์ (เว้นแต่ป่วยไข้ จนไม่สามารถเปล่งวาจาได้)

ในวันจำศีลอุโบสถ "ท่านสอนไม่ให้เกี่ยวข้องด้วยกิจการ ที่ทำให้ผู้อื่นลำบาก โดยที่สุดจะใช้คนและสัตว์ แม้ไม่เกี่ยวด้วยเวรกรรม เช่นไถนาและหีบอ้อย เป็นต้น ไม่พึงทำด้วยตนหรือบังคับให้ผู้อื่นทำ แม้บังคับไว้แต่วันก่อนก็ต้องวางธุระ ทำดุจไม่รู้ไม่เห็นอย่าเกี่ยวข้องในวันนั้น ควรทำแต่กิจที่ไม่เป็นไปเพื่อความคับแค้นเคืองใจแห่งผู้อื่น มีการจัดไทยธรรมนำไปเพื่อบำเพ็ญทาน เป็นต้น ทำเองหรือให้ผู้อื่นทำในวันนั้นก็ควร พึงยังเวลาให้ล่วงไปโดยคิดอายุและวัยของตนว่า เราเกิดในยุคที่คนมีอายุเพียงร้อยปี อายุของเราล่วงไปเท่านี้ ไม่ล่วงเขตนี้

ไปได้ อนึ่งเหตุแห่งความตายอันเกิดขึ้นในระหว่างก็มีอยู่มากเพราะชีวิตไม่มีเครื่องหมาย กำหนดไม่ได้ว่าจะตายเมื่อไร ตายที่ไหน ตายด้วยโรคอะไร เปรียบเหมือนดวงประทีปที่ตามไว้ในที่แจ้ง เมื่อทานลมอันพัดมาแต่ ๘ ทิศไม่ได้ก็ดับไป ฉันใด ชีวิตก็ฉันนั้น ด้วยทานอันตรายไม่ได้ก็แตกดับไป คนที่มีอายุตามกำหนดนี้ ย่อมตั้งอยู่ในวัย ๓ คือ ประถมวัย มัชฌิมวัย ปัจฉิมวัย เราตั้งอยู่ในวัยนี้ๆ กิริยาที่นับอายุและวัยนี้เป็นคุณบำรุง ความไม่ประมาท เพราะเมื่อทำในใจอย่างนี้ จิตจะเห็นว่า "**อวสฺสํ มยา มริตพฺพํ** เราต้องตายเป็นแน่" เมื่อปลงใจลงเช่นนั้น ก็จะไม่ย่อหย่อนในการกุศล ตั้งใจรักษาศีล มิให้เศร้าหมอง เมื่อนับอายุและวัยดังนี้แล้ว ถึงเวลาพึงบริโภคอาหารที่ตระเตรียมไว้แต่วันก่อน บริโภคแล้วพึงไปสู่วิหารฟังธรรมหรือทำในใจ ซึ่งพระกัมมัฏฐานอันใดอันหนึ่ง ยังวันและคืนนั้นให้ล่วงไปอย่างนี้"

จริงอยู่ การรักษาศีล ก็คือ การระมัดระวังไม่ให้ก้าวล่วงองค์อุโบสถที่บัญญัติไว้ เฉพาะทางกายทวารและวจีทวาร หมายถึงให้สำรวมกายและวาจา มิให้ล่วงองค์อุโบสถโดยตรง มิได้บัญญัติห้ามไปถึงจิตใจ แต่การที่จะรักษาความประพฤติปฏิบัติทางกายและวาจา ให้บริสุทธิ์และบริบูรณ์อยู่ได้ ก็ต้องอาศัยการทำจิตให้สะอาดไม่หม่นหมองด้วย เพราะเนื่องถึงกัน พระอรรถกถาจารย์ท่านจึงกล่าวเปรียบเทียบแนะนำไว้ว่า คนที่จะไปเล่นสนุกสนานในงานรื่นเริงนั้นถ้าศีรษะของตนสกปรกอยู่ ถึงจะเอาเครื่องประดับแต่งเข้าไปก็ดูไม่งาม แต่ถ้าฟอกศีรษะชำระเสียให้สะอาด แล้วเอาเครื่องประดับตกแต่งเข้าไปอีกไปเล่นสนุกในงานรื่นเริง ก็ดูงดงาม ฉันใด คนที่มีจิตใจหม่นหมองอธิษฐานองค์อุโบสถแล้วอยู่จำรักษาอุโบสถ ก็ฉันนั้นหามีผลอานิสงส์มากไม่ แต่เมื่อมีจิตใจบริสุทธิ์แล้ว อธิษฐานอยู่จำอุโบสถ ย่อมมีผลอานิสงส์มากและเนื่องจากในวันอยู่จำรักษา

อุโบสถนั้น มีเวลาอยู่ว่างมากหากไม่น้อมนำใจไปในทางที่ถูกต้องสมควรกันกับการอยู่จำรักษาอุโบสถ ใจของเราก็อาจเชือนแชไปในอารมณ์ที่ไม่ถูกทาง และหากชักพาให้ล่วงละเมิดถึงขาดองค์อุโบสถหรือทำศีลอุโบสถให้เศร้าหมองได้ ท่านจึงแนะนำให้ไปวัดฟังธรรมหรือจะบริกรรมและมนสิการกัมมัฏฐานข้อใดข้อหนึ่งเพื่อไม่ประมาทในชีวิต หรือจะพิจารณาโดย "อุบายทำจิตที่หม่นหมองให้ผ่องใส" หรือจะฝึกหัด ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ก็ได้ หรือต้องนั่งอยู่นานๆ จะลุกขึ้นเดินจงกรมเสียบ้าง โดยตั้งสติกำหนดก้าวเท้าไปด้วยว่า **"ซ้ายย่างหนอ-ขวาย่างหนอ ฯลฯ"** ก็ได้ หรือโดยที่สุดที่จะฝึกจิตคิดกำหนดภาวนาไปตาม "คำแปลปัจจเวกขณ์" องค์อุโบสถทั้ง ๘" ได้ได้

หรือกำหนดพิจารณาตาม "ศีลประกอบด้วยคุณสมบัติ ๘ ประการ" คือ **อขัณฑะ** เป็นศีลไม่ขาด ๑ **อฉิททะ** เป็นศีลไม่ทะลุ ๑ **อสพละ** เป็นศีลไม่ด่าง ๑ **อกัมมาสะ** เป็นศีลไม่พร้อย ๑ **ภุชิสสะ** เป็นไท ๑ **วิญญูปสัฏฐะ** ท่านผู้รู้ยกย่องสรรเสริญ ๑ **อปรามัฏฐะ** ไม่มีตัณหาและมานะแตะต้อง ๑ และ **สมาธิสังวัตตนิกะ** นำไปสู่สมาธิ ๑ ก็ได้

องค์ หรือ ส่วนประกอบในการล่วงละเมิดศีล

และถ้ามีเวลา จะกำหนดพิจารณาศีล ตามองค์ หรือ สัมภาระของศีลแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้ด้วยก็ได้ ท่านวางหลักเกณฑ์ไว้สำหรับพิจารณาตัดสินในการรักษาศีล ซึ่งจะถือว่าผู้รักษาศีลล่วงละเมิดถึงกับขาดศีลแต่ละข้อนั้นต้องประกอบด้วยองค์ หรือ ส่วนประกอบซึ่งท่านเรียกว่า "สัมภาระ" ของแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

๑. **ปาณาติบาต** การทำสัตว์มีชีวิตให้ตกล่วงไป (คือ ฆ่าสัตว์) ต้องประกอบด้วยองค์ หรือส่วนประกอบ ๕ คือ

๑. ปาโณ สัตว์นั้นมีชีวิต
๒. ปาณสญฺญิตา (ผู้ฆ่า) รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
๓. วธกจิตฺตํ มีความตั้งใจจะฆ่า
๔. อุปกฺกโม กระทำพยายาม
๕. เตน มรณํ สัตว์มีชีวิตตายลงด้วยการกระทำนั้น

๒. **อทินนาทาน** การลักทรัพย์ ต้องประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. **ปรปริคฺคหิตํ** ของนั้นมีเจ้าของครอบครองหวงแหน
๒. **ปริปริคฺคหิตสญฺญิตา** รู้อยู่ว่าเป็นของมีผู้ครอบครองหวงแหน
๓. **เถยฺยจิตฺตํ** มีความตั้งใจจะลัก
๔. **อุปกฺกโม** กระทำความพยายาม
๕. **เตน หรณํ** นำมาได้ด้วยความพยายามนั้น

๓. **อพฺรหฺมจริยา** ความประพฤติไม่ประเสริฐ ต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

๑. **อชฺฌาจารณียวตฺถุญฺจ โหติ**
สตรีหรือบุรุษที่พึงประพฤติล่วงละเมิด
๒. **ตตฺถ จ เสวนจิตฺตํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ โหติ**
มีความตั้งใจจะเสพในสตรีหรือบุรุษนั้นตั้งอยู่เฉพาะแล้ว
๓. **เสวนปฺปจฺจยปโยคญฺจ สมาปชฺชติ**
ถึงพร้อมด้วยประโยคอันเป็นปัจจัยในการเสพ
๔. **สาทิยนญฺจ**
มีความยินดี (ในการเสพนั้น)

แต่ในบางคัมภีร์ ท่านว่า **อพฺรหฺมจริยา** มีเพียง ๒ องค์เท่านั้น คือ

๑. **เสวิตุกามตาจิตฺตํ** มีความตั้งใจใคร่จะเสพ
๒. **มคฺเคน มคฺคปฺปฏิปตฺติ** ปฏิมรรคให้ถึงกันด้วยมรรค

ในบางคัมภีร์ ท่านระบุไว้ว่ามี ๒ องค์ คือ

๑. **เสวนจิตฺตญฺจ** มีความตั้งใจจะเสพ

๒. **เคน มคฺคปฺปฏิปาทนํ** ทำมรรคให้ถึงกันด้วยมรรค

๔. **มุสาวาท** การพูดเท็จ ต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

๑. **อตถํ วตฺถุํ** เรื่องไม่จริง

๒. **วิสํวาทนจิตฺตํ** มีความตั้งใจพูดให้ผิด

๓. **ตชฺโช วายาโม** มีความพยายามเกิดจากความตั้งใจนั้น

๔. **ปรสฺส ตทตฺถวิชานนํ** ผู้อื่นรู้เนื้อความนั้น

๕. **สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐาน** เหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะสุราเมรัยและของเมาต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

๑. **สุราทีนญฺจ อญฺญตรํ โหติ มทนียํ**
ของเมาอย่างใดอย่างหนึ่ง มีสุราเป็นต้น

๒. **ปาตุกมฺยตาจิตฺตญฺจ ปจฺจุปฏฺฐิตํ โหติ**
มีความตั้งใจความปรารถนาจะดื่ม

๓. **ตชฺชญฺจ วายามํ อาปชฺชติ**
ถึงความพยายามอันเกิดจากความตั้งใจจะดื่มนั้น

๔. **ปีตํ จ ปวิสติ**
และเมื่อดื่มแล้วล่วงไหลเข้าไป

ในบางคัมภีร์ ท่านจัดสุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานไว้ ๔ องค์ ดังนี้

๑. **มชฺชภาโว** เป็นของเมา

๒. **ปาตุกมฺยตาจิตฺตํ** มีความตั้งใจใคร่จะดื่ม

๓. **ตชฺโช วายาโม** มีความพยายามเกิดความตั้งใจนั้น

๔. **อชฺโฌหรณํ** ดื่มกินเข้าไป

๖. **วิกาลโภชน** การกินอาหารในเวลาวิกาลต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

๑. วิกาโล เวลานั้นเป็นการวิกาล

๒. ยาวกาลิกํ ของเป็นยาวกาลิก

(เช่น ข้าวต้ม ข้าวสวย เป็นต้น)

๓. อชฺโฌหรณํ กลืนกินเข้าไป

๔. อนุมฺมตฺตกตา (ผู้กลืนผู้กิน) มิได้เป็นคนบ้า

แต่ในบางคัมภีร์ ท่านระบุไว้เพียง ๓ องค์ คือ

๑. วิกาลตา เวลาวิกาล

๒. ยาวกาลิกํ ของเป็นยาวกาลิก

๓. อชฺโฌหรณํ กลืนกินเข้าไป

ส่วนการจัด องค์ หรือ ส่วนประกอบของการล่วงละเมิดสิกขาบทข้ออื่นๆ เช่น **นจฺจคีตวาทิตวิสูกทสฺสน ฯลฯ** เป็นต้น ต่อไปนั้น ท่านให้จัดแบ่งโดยอนุโลมองค์ดังกล่าวในสิกขาบทข้างต้น

การรักษาหรือจำศีลอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ ดังกล่าวนี้ **เป็นอุโสถพระพุทธบัญญัติ** ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า อุโบสถแบบอริยะ

ข้อควรคำนึง สิ่งแวดล้อมในวันที่ท่านอยู่รักษาอุโบสถ เป็นเรื่องสำคัญอยู่ไม่น้อย จะเป็นสถานที่ในวัดหรือในบ้านก็ตาม เมื่อท่านตกลงใจจะอยู่รักษาหรือจำศีลอุโบสถในวันอุโบสถแล้ว ถ้าจำภายในบ้าน และท่านสามารถจัดทำได้ในระยะแรกๆ ควรพยายามหาทางสร้างบรรยากาศภายในบ้าน ให้เหมาะแก่การทำจิตใจดังกล่าวข้างต้น เพราะว่าในวันเช่นนั้น ขณะที่ท่านกำลังทำจิตใจให้ดำเนินไปตามแนวทางปฏิบัติธรรม แต่คนในบ้านของท่านอาจส่งเสียงรบกวนขึ้น หรือไม่ระมัดระวังปล่อยให้สุนัขกัดกิน หรือทำเสียงอื่นๆ เช่น ทำถ้วยชามหรือภาชนะตกแตก หรือทำสิ่งของตกดังเปรี้ยงปร้างโครมคราม หรือเปิดวิทยุฟังเพลงดังลั่น หรือเปิดโทรทัศน์ชมนัจจะฟังคีตะวาทิตะ

และดูวิสูกทัสสนะสนุกสนานเฮฮา หรือบางขณะก็พูดโทรศัพท์เสียงดังเกินควร หรือทำการอื่นๆ ที่มิเคยปฏิบัติและมิเคยทำกันอยู่โดยปรกติ อันเป็นสิ่งรบกวนก่อความรำคาญ เป็นข้าศึกแก่การอยู่จำศีล โดยเฉพาะสำหรับผู้เริ่มแรกรักษาอุโบสถ ซึ่งต้องการบรรยากาศที่สงบสงัด ท่านควรหาที่สงัดอยู่รักษาอุโบสถในเคหะของตน เช่น กล่าวถึงพระราชามหาสุทัสสนะ ทรงโสรจสรงพระเศียรแล้วทรงรักษาอุโบสถในเพ็ญอุโบสถ เสด็จอยู่ ปราสาทชั้นบน แล้วจักกรัตนะทิพย์ ก็มาปรากฏแด่พระองค์ ทรงครองราชย์เป็นพระราชาจักรพรรดิ

คหบดีบางท่าน ในนครหลวงกรุงเทพฯ ได้ลงทุนสร้างห้องป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอก และติดเครื่องปรับอากาศสำหรับใช้เป็นห้องปฏิบัติอยู่รักษาอุโบสถเป็นประจำในบ้านก็มี และคงจะเป็นเพราะเหตุนี้ จึงมีเรื่องกล่าวไว้ในชาดกเป็นต้นว่า **พระเจ้าธนัญชัยโกรพยราช** แห่งนครอินทปัตต์ ทรงสมาทานอุโบสถแล้ว มีพระราชประสงค์เพิ่มพูนความสงัดได้ไปประทับนั่งทรงทำสมณธรรมอยู่ ณ สถานที่พอพระทัย ในพระราชอุทยาน **ท้าวสักกะเทวราช** ทรงสมาทานอุโบสถแล้ว เสด็จหนีปลิโพธในเทวโลก ลงมาทำสมณธรรมอยู่ ณ สถานที่พอพระทัยในพระราชอุทยานในนครอินทปัตต์นั้นเหมือนกัน **พญาวรุณนาคราช** สมาทานอุโบสถแล้ว หลบหนีปลิโพธในนาคพิภพขึ้นมาทำสมณธรรม อยู่ในพระราชอุทยานแห่งเดียวกัน และ **พญาครุฑสุบรรณราช** สมาทานอุโบสถแล้ว หลบหนีปลิโพธมานั่งทำสมณธรรมอยู่ในพระราชอุทยานแห่งเดียวกัน และเล่าถึงนาคราช **สังขปาละ** และ **พระภูริทัตต์** หนีจากความอึงคะนึงวุ่นวายในนาคพิภพมาจำศีลอุโบสถในเมืองมนุษย์ โดยเฉพาะ**พระภูริทัตต์** ถูกเนสารทพราหมณ์นำพราหมณ์อาลัมพายน์มาจับตัวไป

มีเรื่องเล่ามาว่า ท่านเศรษฐีในครั้งโบราณ และท่านคหบดีคหปตานีแต่ก่อน เมื่อถึงวันอุโบสถ ท่านถือกันเคร่งครัด สั่งให้คนภายในบ้านของท่านทุกคน ตลอดจนเด็กเล็ก ให้อยู่รักษาอุโบสถศีลด้วย โดยเฉพาะเด็กทารก อาจเป็นว่า เด็กทารกมักส่งเสียงร่ำร้องงอแง ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีจึงให้เด็กๆ ในบ้านของท่านรักษาอุโบสถเสียด้วยเพื่อส่งเสียงรบกวนรำคาญและสร้างบรรยากาศในบ้าน ให้เหมาะแก่การจำศีล และปฏิบัติธรรม แม้สถานที่ในวัด ก็เช่นกัน วัดที่เคยมีบรรยากาศเงียบสงบ เหมาะแก่การจำศีลอุโบสถ แต่ในปัจจุบันนี้บางแห่งก็เปลี่ยนสภาพไป กลายเป็นสถานที่พลุกพล่านเอะอะอึงคะนึง จึงควรที่ท่านผู้ใคร่ต่อการบุญในพระพุทธศาสนาพึงแสวงหาบรรยากาศอันเหมาะสมด้วยตนเอง

อนึ่งในวันอยู่รักษาอุโบสถนั้น เมื่อท่านงดเว้นอาหารในเวลาวิกาลในครั้งแรกๆ ท่านอาจหิวแล้วก่อให้เกิดการนึกคำนึงไปต่างๆ ถ้าเป็นเช่นนั้นท่านควรหาทางระงับโดยวิธีอื่นๆ เช่นที่ท่านสอน ให้อยู่ในที่สงัด พิจารณาคำนวณอายุและวัย ให้กาลเวลาล่วงไปด้วย ความไม่ประมาทในชีวิต เป็นต้น ไม่ควรคำนึงไปในเรื่องอาหารการกิน เช่นนึกล่วงหน้าไว้ว่า พอรุ่งพรุ่งนี้สิ้นสุดวันอุโบสถแล้วเราจะกินอาหารชนิดนั้น ชนิดนี้ให้สมกับที่ต้องอดมา ในวันอุโบสถหรือนึกคำนึงเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องงดไป เพราะองค์อุโบสถอื่นๆ โดยทำนองนี้ ก็เช่นกัน เพราะการนึกคำนึงเช่นนั้น อาจทำให้การรักษาอุโบสถของท่าน เป็น**อุโบสถแบบคนเลี้ยงวัวไป** หาใช่เป็นอุโบสถพุทธบัญญัติแบบอริยะไม่ เมื่ออยู่รักษาอุโบสถตลอดวันตลอดคืน แล้วท่านผู้อยู่รักษาควรหาเวลานึกทบทวน พิจารณาอุโบสถศีล แต่ละองค์ที่ตนอยู่รักษามาตลอดวัน ๑ คืน ๑ นั้นว่ารักษามาบริสุทธิ์ผุดผ่องดี หรือ มีข้อใดขาดตกบกพร่องบ้าง เพื่อตั้งใจแก้ไขในการอยู่รักษาครั้งต่อไป และเมื่อครบ ๑ วัน ๑ คืน

แล้ว ควรขอรับหรืออธิษฐานศีล ๕ ต่อไป แต่ถ้าเป็นการรักษา **นิพัทธอุโบสถ** หรือ **ปาฏิหาริยปักขอุโบสถ** หรือ **ปฏิชาครอุโบสถ** ก็ขอรับหรืออธิษฐานศีลอุโบสถต่อไป อีกคราวละ ๑ วัน ๑ คืน

ท่านผู้อยู่รักษา หรือจำศีลอุโบสถ พุทธบัญญัติแบบอริยะ ย่อมจะได้รับผลมาก ได้รับอานิสงส์มาก รุ่งเรืองมาก และแพร่หลายมาก ดังกล่าวถึงในบทต่อไป

อานิสงส์อุโบสถศีล

คฤหัสถ์ผู้รักษาศีล ๕ เป็นนิจศีลก็ดีอยู่จำรักษาอุโบสถก็ดี ท่านเรียกไว้ในภาษาบาลีว่า **"สีลี"** บ้าง **"สีลวา"** บ้าง **"สมฺปนฺนสีโล"** บ้าง แปลว่า "ผู้ถึงพร้อมด้วยศีล" หมายความว่า "ผู้มีศีล" นั่นเอง ท่านผู้มีศีลดังกล่าวนี้หากปรารถนาสมบัติใดในเมืองมนุษย์ และในเมืองสวรรค์ก็จะได้สมปรารถนาเช่นที่ท่านพระพุทธโฆสเถรรจนาไว้ว่า

ยา มนุสฺเสสุ สมฺปตฺติ ยา จ เทเวสุ สมฺปทา
น สา สมฺปนฺนสีลสฺส อิจฺฉโต โหติ ทุลฺลภา

สมบัติใดในโลกมนุษย์ก็ดี สมบัติใดในเทวโลกก็ดี
สมบัตินั้น เมื่อท่านผู้มีศีลปรารถนา ก็ได้ไม่ยาก

ท่านผู้รักษาศีลและอยู่รักษาอุโบสถ ย่อมเป็นเสมือน ท่านได้ปูพื้นหรือทำทางหรือสร้างสะพานให้แดนมนุษย์กับแดนสวรรค์ของตนติดต่อเชื่อมถึงกัน เมื่อท่านผู้มีศีลนั้นจะติดต่อไปถึงมาถึงได้โดยสะดวกหรือเป็นประหนึ่งได้สร้างบันไดที่ตนเองจะไต่เต้าขึ้นสวรรค์อย่างง่ายดาย เหตุนี้ท่านจึงกล่าวเปรียบเทียบศีลไว้ว่า

สคฺคาโรหณโสปาณํ อญฺญํ สีลสมํ กุโต
ทฺวารํ วา ปน นิพฺพาน- นครสฺส ปเวสเน

บันไดสำหรับก้าวขึ้นสู่สวรรค์ ก็หรือว่าประตูที่จะเข้าสู่
พระนครคือพระนิพพาน อย่างอื่น ที่ไหนจักเสมอด้วยศีล

ในที่นี้ จะกล่าวถึงอุโบสถศีลโดยเฉพาะ ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเปรียบเทียบว่า สตรี หรือ บุรุษ ในโลกนี้ที่อยู่รักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว จะไปเกิดเป็นเทวดา ณ สวรรค์ชั้นใดๆ ก็ได้ สมปรารถนาและจะได้เสวยสมบัติอันยิ่งใหญ่ รุ่งเรืองไพศาล หามีสมบัติใดในเมืองมนุษย์นี้เทียบเท่ามิได้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงมีพระพุทธดำรัสตรัสไว้แก่นางวิสาขามหาอุบาสิกาในอุโบสถสูตร ดังต่อไปนี้

"ดูก่อนวิสาขา อุโบสถแบบอริยะที่บุคคลอยู่รักษา อย่างนี้แล มีผลมาก มีอานิสงส์มาก มีความรุ่งเรืองมาก มีผลแพร่หลายมาก"

"มีผลมากเพียงไร? มีอานิสงส์มากเพียงไร? มีความรุ่งเรืองมากเพียงไร? มีผลแพร่หลายมากเพียงไร ?

ดูก่อนวิสาขา เปรียบเหมือนผู้ท่านเสวยราชย์เป็นพระราชาผู้มีอิสรภาพและอธิปไตย เหนือมหาชนบท อันสมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗ ประการ ๑๖ แว่นแคว้นเหล่านี้ คือ อังคะ ๑ มคธ ๑ กาสี ๑ โกสล ๑ วัชชี ๑ มัลละ ๑ เจตี ๑ วังสะ ๑ กุรุ ๑ ปัญจาล ๑ มัชฉะ ๑ สุรเสน ๑ อัสสกะ ๑ อวันตี ๑ คันธาระ ๑ กัมโพช ๑ ความเป็นพระราชามีอิสรภาพและอธิปไตยนี้ หามีค่าเทียมเท่าส่วนที่ ๑๖ ของอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ (ที่อยู่จำรักษาตลอดวันหนึ่งและคืนหนึ่งนั้น) ไม่ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุใด? ดูก่อนวิสาขา เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับความสุขอันเป็นของทิพย์แล้ว ความเป็นพระราชาในเมืองมนุษย์ (ดังกล่าวนั้น) ก็เป็นของทุคคตะ

ดูก่อนวิสาขา ๕๐ ปี ในเมืองมนุษย์เท่ากับ คืนและวันหนึ่งของเทวดาชาวสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา ๓๐ ราตรีโดยราตรีสวรรค์ของเทวดา ชาวจาตุมหาราชิกานั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือน เป็น ๑ ปี ๕๐๐ ปีทิพย์ เป็นประมาณอายุของพวกเทวดาชาวสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา

ดูก่อนวิสาขา อันสถานที่นี้แล ย่อมเป็นไปได้ที่สตรีหรือบุรุษคนใดในโลกนี้ ผู้อยู่รักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว ครั้นร่างกายแตกดับ ภายหลังมรณะพึงไปบังเกิดเป็นสหายของเทวดาทั้งหลายชาวสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา ก็คำที่เรากล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับความสุขอันเป็นของทิพย์แล้ว ความเป็นพระราชาในเมืองมนุษย์ก็เป็นของทุคคตะนั้น หมายถึงข้อนี้แล

ดูก่อนวิสาขา ๑๐๐ ปี ในเมืองมนุษย์เท่ากับ คืนและวันหนึ่งของเทวดาชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ๓๐ ราตรีโดยราตรีสวรรค์ของชั้นนั้นเป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือน เป็น ๑ ปี ๑๐๐๐ ปีทิพย์ เป็นประมาณอายุของพวกเทวดาชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ดูก่อนวิสาขา อันสถานที่นี้แลย่อมเป็นไปได้ที่สตรีหรือบุรุษคนใดในโลกนี้ ผู้อยู่รักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว ครั้นร่างกายแตกดับภายหลังมรณะ พึงไปบังเกิดเป็นสหายของเทวดาทั้งหลายชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก็คำที่เรากล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับความสุขอันเป็นของทิพย์แล้ว ความเป็นพระราชาในเมืองมนุษย์ ก็เป็นของทุคคตะนั้น หมายถึงข้อนี้แล

ดูก่อนวิสาขา ๒๐๐ ปี ในเมืองมนุษย์เท่ากับ คืนและวันหนึ่งของเทวดาชาวสวรรค์ชั้นมายา ๓๐ ราตรีโดยราตรีสวรรค์ของชั้นนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือน เป็น ๑ ปี ๒๐๐๐ ปีทิพย์ เป็นประมาณอายุของพวกเทวดาชาวสวรรค์ชั้นมายา ดูก่อนวิสาขา อันสถานที่นี้แล ย่อมเป็นไปได้ที่สตรีหรือบุรุษคนใดในโลกนี้ ผู้อยู่รักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว ครั้นร่างกายแตกดับภายหลังมรณะ พึงไปบังเกิดเป็นสหายของเทวดาทั้งหลายชาวสวรรค์ชั้นมายา ก็คำที่เรากล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับความสุขอันเป็นของทิพย์แล้ว ความเป็นพระราชาในเมืองมนุษย์ ก็เป็นของทุคคตะนั้น หมายถึงข้อนี้แล

ดูก่อนวิสาขา ๔๐๐ ปี ในเมืองมนุษย์เท่ากับ คืนและวันหนึ่งของเทวดาชาวสวรรค์ชั้นดุสิต ๓๐ ราตรี โดยราตรีสวรรค์ของชั้นนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือนเป็น ๑ ปี ๔๐๐๐ ปีทิพย์ เป็นประมาณอายุของพวกเทวดาชาวสวรรค์ชั้นดุสิต ดูก่อนวิสาขา อันสถานที่นี้แล ย่อมเป็นไปได้ที่สตรีหรือบุรุษคนใดในโลกนี้ ผู้อยู่รักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว ครั้นร่างกายแตกดับภายหลังมรณะ พึงไปบังเกิดเป็นสหาย ของเทวดาทั้งหลายชาวสวรรค์ชั้นดุสิต ก็คำที่เรากล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับความสุขอันเป็นของทิพย์แล้วความเป็นพระราชาในเมืองมนุษย์ ก็เป็นของทุคคตะนั้น หมายถึงข้อนี้แล

ดูก่อนวิสาขา ๘๐๐ ปี ในเมืองมนุษย์เท่ากับ คืนและวันหนึ่งของเทวดาชาวสวรรค์ชั้นนิมมานรดี ๓๐ ราตรี โดยราตรีสวรรค์ของชั้นนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือนเป็น ๑ ปี ๑๐๐๐ ปีทิพย์ เป็นประมาณอายุของพวกเทวดาชาวสวรรค์ชั้นนิมมานรดี ดูก่อนวิสาขาอันสถานที่นี้แล ย่อมเป็นไปได้ที่สตรีหรือบุรุษคนใดในโลกนี้ ผู้อยู่รักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว ครั้นร่างกายแตกดับภายหลังมรณะ พึงไปบังเกิดเป็นสหายของเทวดาทั้งหลายชาวสวรรค์ชั้นนิมมานรดี ก็คำที่เรากล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับความสุขอันเป็นของทิพย์แล้ว ความเป็นพระราชาในเมืองมนุษย์ ก็เป็นของทุคคตะนั้น หมายถึงข้อนี้แล

ดูก่อนวิสาขา ๑๖๐๐ ปี ในเมืองมนุษย์เท่ากับคืนและวันหนึ่งของเทวดาชาวสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี ๓๐ ราตรี โดยราตรีสวรรค์ของชั้นนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือนเป็น ๑ ปี ๑๖๐๐๐ ปีทิพย์ เป็นประมาณอายุของพวกเทวดาชาวสวรรค์ชั้นปรมินมิตวสวัตดี ดูก่อนวิสาขา อันสถานที่นี้แล ย่อมเป็นไปได้ที่สตรีหรือบุรุษคนใดในโลกนี้ ผู้อยู่รักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว ครั้นร่างกาย

แตกดับภายหลังมรณะ พึงไปบังเกิดเป็นสหายของเทวดาทั้งหลายชาวสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี ก็คำที่เรากล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับความสุขอันเป็นของทิพย์แล้ว ความเป็นพระราชาในเมืองมนุษย์ก็เป็นของทุคคตะนั้นหมายถึงข้อนี้แล

จนฺโท จ สูโร จ อุโภ สุทสฺสนา
โอภาสยนฺตา อนุยนฺติ ยาวตา
ตโมนุทา เต ปน อนฺตลิกฺขคา
นเภ ปภาสนฺติ ทิสาโรจนา

ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ งามน่าดูทั้งสองดวงนั้น
ส่องสว่าง ลอยคว้างไปตามท้องฟ้า กำจัดความมืด
ส่องนภากาศให้สว่างไสวไปทั่วทิศตลอดเนื้อที่เพียงใด

เอตมฺหิ ยํ วิชฺชติ อนฺตเร ธนํ
มุตฺตา มณิเวฬุริยญฺจ ภทฺทกํ
สิงฺคิสุวณฺณํ อถวาปิ กาญฺจนํ
ยํ ชาตรูปํ หฏกนฺติ วุจฺจาติ

อันว่าทรัพย์นี้ใด (เป็นต้นว่า) แก้วมุกดา แก้วมณีไพฑูรย์ และแก้วภัททกะ ทองสิงคี อีกทั้งทองกาญจนา และทองคำ ที่เรียกว่าหฏกะ บรรดามีอยู่ในระหว่างเนื้อที่ (ซึ่งแสงดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ส่องถึงนั้น)

อฏฺฐงฺคุเปตสฺส อุโปสถสฺส
กลฺลมฺปิ เต นานุภาวนฺติ โสฬสึ
จนฺทปฺปภา ตารคณา ว สพฺเพ

ทรัพย์ทั้งหลายเหล่านั้น หาเทียมถึงแม้เพียงส่วนหนึ่งแห่งเสี้ยวที่ ๑๖ ของอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ ไม่ เช่นเดียวกับหมู่ดาวทั้งมวลรวมกันหามีแสงเท่าเทียมเสี้ยวที่ ๑๖ แห่งรัศมีของพระจันทร์ (ดวงเดียว) ไม่

ตสฺมา หิ นารี จ นโร จ สีลวา
อฏฺฐงฺคุเปตํ อุปวสฺสุโปสถํ
ปญฺญานิ กตฺวาน สุขุทฺริยานิ
อนินฺทิตานิ สคฺคมุเปนฺติ ฐานํ

เพราะฉะนั้นแล หญิงก็ดี ชายก็ดี ผู้มีศีล อยู่จำรักษาอุโบสถประกอบด้วยองค์ ๘ แล้ว ทำบุญทั้งหลายมีสุขเป็นผลกำไร ไม่มีผู้ใดนินทาได้ ย่อมเข้าถึงสถานสวรรค์

เรียนรู้เรื่องศาสนา จากปัญหาข้องใจ

โดย พระธรรมกิตติวงศ์

(ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙, ราชบัณฑิต)

ช่วยกันอุ้มนาคเข้าโบสถ์

การบวชนาค ในชนบท ตอนจะเข้าโบสถ์ บางแห่งถอยหลังเข้า โดยมีญาติพี่น้องช่วยกันอุ้มเข้าไป บางรายก็เดินเข้าไป บางรายก็ช่วยกันหามเข้าไป โดยให้นาคเอามือแตะธรณีประตู ไม่ทราบว่าระเบียบปฏิบัติที่นาคเข้าโบสถ์นั้น ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร?

เรื่องการนำนาคเข้าโบสถ์นี้เป็นเรื่องที่ทุลักทุเล จึงกลายเป็นเรื่องตลกและน่าอเน็จอนาถใจยิ่งนัก ทั้งนี้เพราะไม่ทราบทำเนียมที่แท้จริง เอาทำเนียมที่ทำสืบๆ กันมาโดยไม่ทราบว่า "ทำอย่างนั้นทำไม?" นั่นเอง

การนำนาคเข้าโบสถ์นี้ ทางศาสนาพุทธ มิได้วางเกณฑ์ไว้ เพราะว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ใช่เรื่องที่ใหญ่ที่สำคัญ ถึงกับวางเป็นแบบตายตัวลงไป

คือการขอบวชในพระพุทธศาสนา สมัยพระพุทธเจ้านั้น กำหนดง่ายๆ เพียงว่าผู้มีศรัทธาที่จะบวช ต้องหาเครื่องใช้ต่างๆ ให้ครบ (อัฏฐบริขาร) และท่องคำขออุปสมบทให้ได้

ผู้จะบวช ก็ปลงผม โกนหนวด ตัดเล็บมือเล็บเท้าให้เรียบร้อย ถืออัฏฐบริขารเข้าไปวัด โดยไม่มีการแห่ห้อมล้อมหน้าล้อมหลัง ไม่มีญาติพี่น้องติดตาม ไม่มีการเลี้ยงดูใดๆ ทั้งสิ้น

เข้าวัดแล้ว ก็เข้าไปหาอุปัชฌาย์ ซึ่งอยู่ท่ามกลางพระสงฆ์ ภายในเขตที่กำหนดให้ เป็นที่ทำสังฆกรรม

ผู้ที่จะบวชนั้น ในตอนนี้เรียกเป็นภาษาพระว่า **อุปสมปทาเปกขะ** เมื่อเข้ามาหาอุปัชฌาย์แล้ว ท่านก็จะรับบริขารมาดู เห็นว่าครบแล้ว ท่านก็จะขออนุญาตสงฆ์ เพื่อให้ผู้นั้นมาอยู่ในหมู่สงฆ์ได้ โดยจะมีผู้สวดประกาศเป็นภาษาบาลี (คู่สวด) พระสงฆ์ (พระอันดับ) เป็นผู้ยอมรับคล้ายเป็นพยาน อุปัชฌาย์เป็นผู้รับรองจะดูแล เมื่อรับรองแล้วก็เป็นพระได้โดยสมบูรณ์อยู่ร่วมหลับร่วมนอน ร่วมฉันกับภิกษุทั่วไปได้ (สมานสังวาส)

นี้คือการบวชพระในสมัยพุทธกาล

การบวชนาคที่มากไปด้วยพิธี

ต่อมาธรรมเนียมการบวช ได้ถูกดัดแปลง และเพิ่มเติมขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะพิธีกรรมก่อนบวช เช่น มีการทำขวัญนาค มีการแห่นาค (แตร กลองยาว กระตั้ว ตีกันแบบสนั่นหวั่นไหว) มีการแต่งตัวนาค มีการโปรยทาน มีการอุ้นนาคเข้าโบสถ์แบบชุลมุนวุ่นวาย

ส่วนพิธีกรรมของพระจริงๆ ที่เรียกว่าสังฆกรรมนั้น มิได้ถูกดัดแปลงและเพิ่มเติมอะไร ของเก่ามีอย่างไร เท่าไร ก็ยังรักษากันไว้ได้ครบเพราะฉะนั้นจึงบอกว่า การนำนาคเข้าโบสถ์นี้ เป็นเรื่องเล็กไม่ต้องถึงกับจารึกไว้เป็นแบบแผน เพราะจะเข้าแบบไหนก็ได้ทั้งนั้น ขอให้นาคเข้าไปถึงมืออุปัชฌาย์ก็แล้วกัน

แต่เรามาทำเรื่องเล็ก ให้เป็นเรื่องใหญ่กัน เรื่องมันจึงยุ่งยากมาจนทุกวันนี้ และจะยุ่งยากต่อไปอีกนานเท่าไรก็ไม่รู้ได้

ต้องโทษพระ เพราะไม่ชี้แจงให้ถูกต้อง

เรื่องอย่างนี้ จะไปโทษชาวบ้านก็ไม่ถูกนัก ต้องโทษพระเรานี่แหละเพราะไม่แนะนำ ข้อปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง ที่เขาพากันทำอย่างนั้น เพราะถือแบบอย่างที่เคยทำๆ กันมาโดยไม่รู้เหตุผลว่าทำอย่างนั้นทำเพื่ออะไร

ถ้าพระเราขยันบอกขยันสอน ชี้เหตุผลให้เขาทราบ ที่มาที่ไปให้เขาได้เข้าใจ การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความชุลมุนวุ่นวาย ก็จะไม่มี หรือการแห่แบบมีแตร กระตั้ว กลองยาว อันเป็นการสิ้นเปลืองโดยไม่ใช่เหตุแล้ว ยังจะทำให้พิธีกรรมการบวช เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม กระทำด้วยความเคารพต่อสถานที่ด้วย

หากพระเรา เป็นผู้นำทางให้เขาได้อย่างนี้ มีหรือจะแก้ไขธรรมเนียมผิดๆ อย่างนี้ไม่ได้ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นสมภารเจ้าวัด ยิ่งทำได้ง่ายกว่าใครทั้งหมด เว้นไว้แต่จะไม่ทำ หรือไม่รู้ว่าจะแนะนำเขาอย่างไรเท่านั้นเอง

เรื่องแค่นำนาคเข้าโบสถ์ ยังแก้ไขไม่ได้ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเรื่องอื่นๆ จะแก้ไขได้อย่างไร

ส่วนมากพระเราเป็นผู้ตามชาวบ้าน แทนที่จะเป็นผู้นำเขาเป็นหลักให้เขา แต่เขาเอาไงก็เอาด้วย เขาทำไงก็เฉยเสีย ด้วยเกรงใจไม่กล้าพูด ด้วยกลัวจะขัดใจกันบ้าง ด้วยไม่รู้ว่าที่ถูกเขาทำกันอย่างไรกันบ้าง ด้วยเป็นคนมักง่าย ขี้เกียจบ้าง

เมื่อพระเราเป็นเสียอย่างนี้ ก็เลยแก้ไขกันไม่ได้สักที ทั้งๆ ที่รู้ว่าผิด ทั้งๆ ที่ทราบว่ามันไม่งามไม่เหมาะสม แต่ก็ไม่แก้ไข แล้วยังมีหน้ามาบ่นกะปอดกะแปดสู่กันฟังว่า "วัดผมไม่ไหวบวชนาคทีไร ในโบสถ์พูดกันไม่รู้เรื่อง เพราะสนั่นหวั่นไหวไปด้วยเสียงแตรเสียงกลองยาว"
"วัดผมสิ บวชนาคทีไร โดนให้สั้นตีนทุกที"

ก็ไม่รู้จะบ่นกันไปทำไมเหมือนกัน

เหตุผลที่มาแห่งความชุลมุน

พูดมาตั้งนาน ท่านผู้อ่านยังไม่รู้เลยว่า การนำนาคเข้าโบสถ์ที่เห็นๆ กันอยู่ หรืออย่างที่ถามกันมานั้น มันผิดถูกหรือทุกลักทุเลยังไง เอาละจะเฉลยต่อให้หายข้องใจเสียที

ใครๆ เขาหันหน้าเข้าวัด หันหน้าเขาโบสถ์กัน แต่ไหงนาคคนนี้กลับหันหลังให้หลวงพ่อเสียก็ไม่ทราบ คล้ายๆ กับไม่เต็มใจบวช หรือไม่อีกทีก็คล้ายๆ กับจะหนีไม่ยอมบวช ญาติพี่น้องต้องช่วยกันอุ้มดันให้เข้าโบสถ์จนได้อย่างนั้นแหละ

นึกดูแล้วก็ขำดี ไม่รู้ไปเอาทำเนียมนั้นมาแต่ไหน ลองนึกในแง่ดีถูกก็แล้ว นึกเท่าไรๆ ก็ไม่เห็นดี ไม่เห็นถูกสักที หรือใครมีเหตุผลที่ดีที่ถูกในเรื่องนี้บ้าง ช่วยบอกด้วย นึกว่าเอาบุญ

ความชุลมุนการบวชนาค
ตอนเข้าโบสถ์

อีกแบบหนึ่งที่เห็นกันทั่วไป คือแบบหามเข้า โดยมีญาติพี่น้องช่วยกันยกนาคให้สูงพ้นธรณีประตู ถ้าไม่ถึงก็ยกขึ้นอีกจนตบถึง แล้วจึงจะหย่อนลงแล้วอุ้มเข้าโบสถ์ คล้ายๆ กับอุ้มนางเข้าห้องไม่มีผิด

แบบนี้แหละที่มีมาก และทุลักทุเลที่สุด ชุลมุนที่สุด และ(ขออภัย) น่าทุเรศที่สุด

กรอบประตูโบสถ์ ไม่รู้จะตบไปทำไม

จะว่าเป็นการให้สัญญาณแก่พระว่า **"นาคมาแล้วนะ"** ก็เห็นจะไม่ใช่เพราะพระท่านก็นั่งดูอยู่ และถ้ามันจำเป็นต้องตบกันทุกครั้งที่บวชจริงๆ ถ้าไปบวชวัดใหญ่ๆ ที่มีประตูสูงๆ เห็นถ้าจะต้องหามบันไดไปกับขบวนแห่นาคด้วย เพื่อให้นาคปีนขึ้นไปตบกรอบประตู

คงดูพิลึกล่ะ

ข้ามธรณีประตูก็เหมือนกัน ทำไมจะต้องหามข้ามกันก็ไม่รู้ ถ้าอธิบายจะเหยียบหัวแม่ธรณีก็ดูจะลมๆ แล้งๆ ไปหน่อย

ก็ทีเหยียบละทำเป็นเกรงใจไม่กล้า ทีข้ามไปข้ามมากันบ่อยๆ ไม่เห็นเกรงใจกันบ้าง แม่ธรณีก็มีหัวใจเหมือนกันนี่นา

หรือถ้าจะอธิบายว่า กลัวนาคจะสะดุดธรณีประตูล้มคะมำเข้าไป ก็บอกกันก็ได้ ไม่เห็นจะต้องถึงกับอุ้มเข้า เห็นนาคเป็นเด็กอ่อน หรือเป็น "นาง" ไปได้ ถ้าคิดว่านาคพูดไม่รู้เรื่อง ในตอนนั้น ก็คงถูกห้ามมิให้บวชแล้วเพราะตอนจะให้เป็นพระ คู่สวดจะต้องถามตอนหนึ่งว่า

"ปริปุณฺณวีสติวสฺโสสิ" แปลว่า มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้วหรือยัง?

แปลอีกทีก็ว่า **"รู้เดียงสา พูดกันรู้เรื่องไหม"** นั่นเอง เพราะคนโตอายุ ๒๐ ปี แต่ไม่รู้เดียงสา แถมพูดกันไม่รู้เรื่องก็มี จึงต้องถามกันเอาไว้ก่อน

การให้ส้นตีนพระสงฆ์

สองอย่างที่กล่าวมา ก็ชุลมุนอยู่แล้ว แต่ที่ไม่น่าดูเลย ก็ตอนอุ้มนาคเข้าโบสถ์นี่แหละ คือเวลาอุ้มนาคนี่ เหมือนอุ้มนางเข้าห้องไม่มีผิด เวลาอุ้มถ้านาคตัวใหญ่ คนอุ้มก็ต้องพอๆ กันจึงจะอุ้มไหว ถ้าคนอุ้มตัวเล็กกว่านาคจับไม่ค่อยถนัด บางทีจับได้ขาเดียว อีกขาหนึ่งห้อยร่องแร่ง ผ้าผ่อนชะเวิกชะวาก **และเวลาเข้า แทนที่จะเอาศีรษะเข้า กลับเอาเท้าเข้าก่อน เป็นการให้ส้นตีนแก่พระสงฆ์ ที่นั่งอยู่ทั้งหมด และแก่พระพุทธรูป ซึ่งเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าด้วย**

ลองนึกภาพดูก็แล้วกันท่านทั้งหลาย ว่าจะเหมาะสมไหม

คนอุ้ม คนถูกอุ้ม และญาติพี่น้องที่ช่วยกันอุ้ม ชุลมุนกันอยู่หน้าประตูโบสถ์ ไม่รู้ไม่เห็นหรอก แต่พระสงฆ์ท่านเห็น และเทวดาก็เห็นด้วย

ระวังเทวดาท่านให้โทษไว้บ้างก็ดี

แบบที่เห็นว่าถูกต้อง และน่าจะได้ถือว่า เป็นแบบปฏิบัติกัน ก็คือแบบเดินเข้าโบสถ์แบบธรรมดาๆ เหมือนคนธรรมดา ในวันธรรมดา โดยให้นาคประนมมือ เดินเข้าไปโดยอาการสำรวม มีพ่อแม่เป็นผู้จับแขนนาคข้างละคน เท่ากับนำลูกชายเข้าไปหาพระสงฆ์ เพื่อมอบตัวให้แก่พระสงฆ์ ญาติพี่น้องทั้งหลายยืนเรียงแถวสองข้าง เว้นช่องกลางไว้ให้นาคเดิน เหมือนยืนส่งนาค ผู้ที่จะเข้าไปสู่ประตูสวรรค์นิพพาน

ทำง่ายๆ อย่างนี้แหละ

และก็ลองนึกวาดภาพดูเอาเถิดว่า ภาพอย่างนี้ จะงดงามเป็นระเบียบเรียบร้อย และสงบน่าประทับใจแค่ไหน เมื่อเปรียบเทียบกับภาพชุลมุนวุ่นวายที่เคยเห็นกันมาจนเป็นเรื่องเคยชิน

ตอนแรกๆ ผู้คนทั้งหลายอาจคิดว่าเป็นเรื่องผิดปกติไม่ถูกต้องก็ได้ แต่นานๆ เข้าก็จะเห็นดีเห็นงาม และเห็นเป็นเรื่องปกติไปเอง เพราะอะไรๆ ก็ตาม เมื่อเห็นจนชินเสียแล้ว ก็จะกลายเป็นเรื่องปกติ แม้แต่สิ่งผิดปกติก็ตามเมื่อทำกันบ่อยๆ เข้า ก็กลายเป็นปกติวิสัยไป ดังเช่นเรื่องนำนาคเข้าโบสถ์เป็นต้น

เพราะฉะนั้น เรื่องนี้ขอฝากไว้ แก่ท่านผู้เป็นสมภารเจ้าวัดทั้งหลายไว้พิจารณา และขอฝากไว้กับสาธุชน ผู้จะบวชลูกหลานต่อไปไว้คิดเป็นการบ้านด้วย

เดี๋ยวนี้พิธีรีตองส่วนเกินในพิธีทางศาสนามีมาก ช่วยกันกะเทาะออกไปบ้างเถิด อย่าติดเพียงแค่พิธีเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งสาเหตุและเหตุผลไม่ได้อย่างนั้นกันเลย เรื่องนี้ต้องช่วยกัน และเดี๋ยวนี้ คนเราฉลาดขึ้นมากแล้ว คนฉลาดเขามักไม่ค่อยติดพิธีกันมากนัก ดังนั้นเมื่อจะบวชแต่ละที ควรเลือกวัดที่ไม่ค่อยมีพิธีส่วนเกิน ควรเลือกเอาวัดที่เป็นวัดเป็นที่พึ่งทางใจ และเป็นสถานที่จะอบรมบ่มนิสัยให้เขาได้จริงๆ แม้วัดนั้น จะอยู่ไกลบ้าน ก็ควรที่จะเข้าไปหา

พุทธศาสนิกชนละเลยคำสอนทางศาสนา

ศาสนาพุทธของเรา มีจุดด่างพร้อยตรงไหนบ้าง? ที่ประเทศอินเดียจึงต้องพบจุดจบอย่างน่าเวทนา?

ศาสนาพุทธ ไม่มีจุดด่างพร้อยตรงไหนหรอก คำสอนทางศาสนาพุทธนั้น บริสุทธิ์ บริบูรณ์สิ้นเชิง สมบูรณ์ด้วยความหมาย และพยัญชนะ เพราะ

เป็น สวากขาตธรรม พระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว

เป็น สันทิฏฐิกธรรม ผู้ปฏิบัติพึงรู้เห็นตามด้วยตนเองได้

เป็น เอหิปัสสิกธรรม เรียกมาดู เชิญมาพิสูจน์ ได้ทุกเมื่อ

เป็น โอปนยิกธรรม ควรที่จะน้อมนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติได้ และ

เป็น ปัจจัตตเวทิตัพพธรรม อันผู้รู้ทั้งหลายพึงทราบได้ด้วยตนเอง เมื่อมาศึกษาและทดลองปฏิบัติ

นอกจากนั้น คำสอนในพระพุทธศาสนายังทันสมัยอยู่เสมอ ไม่ล้าหลังบรรจุศาสตร์ต่างๆ ไว้ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นหลักสังคมศาสตร์ จิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือ ด้านปรัชญา ตรรกศาสตร์ มีทั้งหมดอย่างน่าอัศจรรย์ ซึ่งหาได้ยากในศาสนาอื่น เราจะศึกษาพุทธศาสนาในแง่ใดก็ได้ จะได้พบกับสิ่งที่ต้องการ กล่าวถึงไว้อย่างครบถ้วน จึงกล่าวได้ว่า คำสอนของพระพุทธศาสนา บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง

แต่พระพุทธศาสนา ในบางประเทศ โดยที่สุด แม้ในชมพูทวีป อันเป็นถิ่นเกิดของพระพุทธศาสนาเอง ต้องมาพบกับจุดจบ คือมาสิ้นสุดลงอย่างน่าเวทนาอย่างที่คุณว่านั้น มิใช่ว่าพระพุทธศาสนาจะไม่ดี เพราะมีจุดด่างก็หาไม่ แต่ความจริงแล้ว พุทธศาสนิกชนใน

ดินแดนนั้น มีจุดด่างต่างหากเล่าคนในดินแดนนั้นไม่ประพฤติธรรม เหินห่างคำสอนทางศาสนา และไม่นำพาในเรื่องศาสนามิใช่หรือ ขาดคุณธรรมต่างๆ ในที่สุดก็ถึงจุดจบ

และสิ่งที่พบ จุดจบอย่างน่าเวทนานั้น หาใช่พระพุทธศาสนาไม่ กลับเป็นพุทธศาสนิกชน ที่ละเลยคำสอนทางศาสนาต่างหาก

การกรวดน้ำ

โดย พระโสภณคณาภรณ์
(ระแบบ ฐิตญาโณ)

ความเป็นมาของการกรวดน้ำ

ความเป็นมาของการกรวดน้ำน่าจะมีมาก่อนพุทธกาล เพราะตามตำนานที่เป็นชาดก คือ เรื่องราวก่อนสมัยพระพุทธเจ้า ก็ได้มีการพูดถึง การกรวดน้ำอยู่มากเหมือนกัน แต่ถ้าจะกล่าว เฉพาะหลักฐานทางพระพุทธศาสนา คือ นับแต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้มาแล้ว การกรวดน้ำได้เริ่มขึ้นครั้งแรก ในปีที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้นั้นเอง โดยพระองค์ทรงแนะนำให้พระเจ้าพิมพิสาร ผู้ถวายทานแก่พระภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ให้พระองค์กรวดน้ำ เพื่ออุทิศกุศลส่งให้ญาติของพระองค์ในอดีตชาติ ซึ่งไปเกิดเป็นเปรตอยู่เป็นจำนวนมาก

วิธีการของพระเจ้าพิมพิสาร คือ หลังจากถวายทานแล้ว เมื่อพระพุทธเจ้าทรงอนุโมทนา ท่านก็หลั่งน้ำลงบนพื้นดิน

ที่ทำเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ ครั้งนั้น พระพุทธเจ้าคงประทับอยู่ป่าไผ่ อาจจะยังไม่ทันได้สร้างเสนาสนะ การประชุมทำบุญก็คงจะทำกันบนพื้นดิน

แต่ปรากฏในการกรวดน้ำของท่านผู้อื่นในครั้งนั้น บางท่านก็ไม่มีการหลั่งน้ำลงบนพื้นดิน เพียงแต่กล่าวคำที่ตนต้องการจะกล่าวหรือที่ตนปรารถนาหลังจากที่ได้ถวายทานไปแล้ว

ส่วนคาถาที่พระนำมาอนุโมทนานั้น ปรากฏว่า เดิมเป็นคาถาอนุโมทนาของพระปัจเจกพุทธเจ้า สมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ บางคราวปรากฏว่าเป็นเพียงการกล่าวคาถาภาษิตเป็นการแสดงธรรม เพื่อให้ผู้ถวายทานได้ประโยชน์จากการฟังธรรมอีกต่อหนึ่ง

ส่วนที่เป็นการว่า "ยถา วาริวหา" อย่างปัจจุบันนี้นั้น น่าจะมีมาตอนหลัง และได้ใช้กันแพร่หลายจนเป็นธรรมเนียมไป โดยเฉพาะพระสงฆ์ในประเทศไทย

จุดมุ่งหมายของการกรวดน้ำ

การกรวดน้ำ มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การบำเพ็ญปัตติทานมัย คือบุญที่สำเร็จด้วยการให้ส่วนบุญแก่บรรพชนของตนและแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ใครชอบใจจะทำวิธีไหนก็น่าจะทำได้ ในเมื่อมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน แต่อาจจะพูดในแง่ที่ควรจะเป็น คือ หมายความว่าการกรวดน้ำควรจะทำดังนี้คือ

เมื่อพระภิกษุองค์ที่เป็นหัวหน้าเริ่มว่า ยถา.... เป็นต้นไปควรเริ่มเทน้ำที่เตรียมไว้ ลงในภาชนะที่รองรับ พร้อมกับการแผ่ส่วนบุญ ที่ตนได้กระทำไปถึงบุคคลที่ตนต้องการจะให้ได้รับส่วนบุญ เพราะว่าเนื้อความของคำบาลีที่พระท่านว่า แปลเป็นใจความว่า

"ห้วงน้ำอันเต็ม ย่อมยังสมุทรสาครให้เต็มได้ฉันใด ทานที่ท่านบริจาคแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ย่อมสำเร็จแก่ท่านเหล่านั้นฉันนั้น

ขอความปรารถนา ความต้องการของท่าน จงสำเร็จโดยพลัน

ขอความดำริทั้งปวง จงเต็มเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ เหมือนแก้วมณี อันสว่างไสวควรยินดี”

อันเป็นการแสดงว่า พระท่านได้ช่วยอุทิศกุศลของเจ้าภาพไปให้แก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว พร้อมกับขอให้ความปรารถนา ความต้องการความดำริของเจ้าภาพสำเร็จด้วย

พอพระองค์ที่สองรับ สัพพีติโย... พระสงฆ์ทั้งหมดสวดพร้อมกันควรเทน้ำ ให้หมด เพราะตอนนั้น เป็นคำอวยพรแก่เจ้าภาพ ซึ่งเมื่อพระให้พรก็ควรประนมมือรับพร อย่าไปกรวดน้ำอีก เพราะเป็นการทำงานที่ผิดเวลาไป และดูเหมือนจะไม่เป็นการจำเป็นอะไร ที่จะต้องเอานิ้วมือไปรับน้ำที่หลั่งลงมาเพราะน้ำนั้นทานให้ใช้แทน เป็นสื่อในการอุทิศกุศลไปให้ญาติพี่น้อง ฉะนั้นน้ำนั้นก็ควรเป็นน้ำบริสุทธิ์ เพราะเป็นการแสดงว่า ท่านผู้ให้ได้ให้ด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ การเอานิ้วมือไปรับน้ำที่หลั่งลงมา จะทำให้น้ำไม่สะอาดไปดูจะเป็นการขัด ๆ กันอยู่

น้ำที่ได้หลั่งลงในภาชนะ เมื่อกรวดแล้ว ท่านนิยมให้เอาไปเทลงบนพื้นดิน ทั้งนี้น่าจะเป็นสัญลักษณ์ว่า น้ำเมื่อถึงพื้นดินแล้ว ก็ไหลซึมเข้าไปในพื้นที่ เช่นเดียวกับทาน ที่ได้รับบริจาค หรือความดีที่ได้กระทำขอให้ไหลไปสู่ท่าน ผู้ที่เป็นญาติมิตรและสัตว์ทั้งหลายเช่นเดียวกับน้ำที่ไหลซึมไปในแผ่นดินฉะนั้น

การกรวดน้ำด้วยบทไหน

ข้อที่ว่า “ควรจะกรวดน้ำด้วยบทไหนดี” นั้น ข้อนี้ก็น่าคิดอยู่เหมือนกัน เพราะว่าบางท่านกรวดน้ำบท อิมินา... ก็มี บางท่านก็กรวดด้วยบท ยังกิญจิ... ก็มี ซึ่งก็เป็นที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป แต่ถ้าพิจารณาถึงหลักที่ควรจะเป็นแล้ว ก็น่าจะทำความเข้าใจอยู่มาก เพราะ...ว่าที่จริงแล้ว การกรวดน้ำถ้าจะเปรียบในปัจจุบัน ก็ทำนองเดียวกับญาติเขียนจดหมายถึงญาติบอกการกระทำความดีของตน เพื่อให้ญาติได้

แสดงความยินดีด้วย เมื่อญาติของตนเป็นชนชาติไหน ก็น่าจะเขียนด้วยภาษาของชาตินั้น จึงจะรู้เรื่องกัน ถ้าเขียนเป็นภาษาอื่นที่ญาติไม่เข้าใจ ก็เป็นอันไม่รู้เรื่องกันเลย

การกรวดน้ำ ก็ทำนองเดียวกันนั่นเอง เมื่อญาติเป็นคนไทยตายไปก็น่าจะพูดเป็นคำไทยมากกว่าเพราะญาติที่ตายไปจะได้รู้เรื่องและได้อนุโมทนาส่วนบุญที่เราอุทิศไปให้เพราะการกรวดน้ำถึงกันนั้นผู้ที่เรากรวดน้ำไปให้นั้นจะต้องรับรู้และอนุโมทนาด้วย จึงจะเกิดประโยชน์ที่หวังกัน ซึ่งท่านเรียกว่า **"ปัตตานุโมทนามัย บุญที่เกิดขึ้นเพราะอนุโมทนาส่วนบุญ"** สำหรับเวลาที่เป็นพิธีแล้ว จึงน่าจะว่ากันเป็นคำไทยๆ มากกว่า เพราะเหตุว่า....

แน่ใจว่าญาติที่ตายไปแล้ว คงจะรู้และอนุโมทนาถูก หากพูดเป็นภาษาบาลี ถ้าญาติที่ตายไปไม่เคยเรียนบาลี ก็คงจะไม่รู้ความหมายเหมือนกัน

กรวดน้ำด้วยบท **อิมินา...** หรือบท **ยังกิญจิ...** ยาวเกินไปที่จะใช้เวลาเช่นนั้น เพราะพระอาจอนุโมทนาเสร็จแล้ว แต่โยมยังกรวดน้ำกันอยู่ไม่เสร็จดูเป็นการลักลั่น การกรวดน้ำด้วยบทเหล่านั้น ถ้าหากว่ามีศรัทธาจะใช้อยู่ก็อาจทำได้ในโอกาสอื่น เช่น เวลาไหว้พระสวดมนต์เสร็จแล้วเป็นต้น ซึ่งมีเวลามากพอที่จะว่าได้

การกรวดน้ำด้วยบท **อิมินา..** นั้น ถ้าแปลดูแล้ว อาจจะรู้สึกกระดากใจอยู่เหมือนกัน เพราะกรวดน้ำให้หมดทั้งพระอาทิตย์ พระจันทร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ในเมื่อดาวทั้งสองนั้น ไม่ใช่สิ่งมีชีวิตที่จะรับรู้และอนุโมทนาได้

บางท่านเพื่อต้องการจะรักษาทั้งภาษาบาลี และเพื่อตัดปัญหากลัวญาติพี่น้องจะฟังไม่รู้เรื่อง จึงแปลความหมายออกมาด้วย ซึ่งเป็นคำที่กระทัดรัดและกินความหมายได้กว้างขวางที่สุดว่า

สพฺเพ สตฺตา สทา โหนฺตุ อเวรา สุขชีวิโน

ขอสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้ไม่มีเวร อยู่เป็นสุขทุกเมื่อเถิด

กตํ ปุญฺญผลํ มยฺหํ สพฺเพ ภาคี ภวสฺตุ เต

ขอสัตว์ทั้งปวงทั้งสิ้นนั้น

จงเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วเถิด

อิทํ เม ญาตีนํ โหตุ สุขิตา โหนฺตุ ญาตโย

ขอผลบุญนี้จงมีแก่ญาติของข้าพเจ้า

ขอให้ญาติทั้งหลายจงมีความสุข

จึงเห็นได้ว่ากระทัดรัดมาก และครอบคลุมไปได้ทั้งคนตาย และคนที่มีชีวิตอยู่ เมื่อไม่ทราบว่ากรวดน้ำด้วยบทไหน ก็น่าจะลองใช้ดู

การกรวดน้ำที่ไม่ถูกต้อง

การกรวดน้ำและวิธีกรวดน้ำนั้น เป็นการพูดในแง่ที่ควรจะเป็นเท่านั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องเหมือนหรือตรงกับการกระทำของใคร

อย่าลืมว่า ภาษาที่ใช้ในการกรวดน้ำที่แท้จริงนั้น คือเจตนาหรือภาษาใด

อนึ่ง ยังมีพุทธศาสนิกชนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่เคยศึกษาจุดประสงค์ของการกรวดน้ำเป็นแต่เพียงเห็นเขาทำกันมาอย่างไร ก็ทำไปอย่างนั้น เราจึงมักจะได้เห็นพฤติกรรมของพุทธศาสนิกชน

เวลากรวดน้ำ มักจะถือเคร่งครัด ถ้าไม่เอานิ้วไปรอน้ำ "ไม่ได้เดี๋ยวไม่ได้บุญ หรือบุญไม่ถึงผู้ตาย" อะไรทำนองนี้

ดังนั้น เราจึงมักจะเห็นภาพที่น่าขันที่สุดเวลากรวดน้ำ หลายๆ คน เพราะต่างคนต่างก็จะแย่งกันสอดนิ้วเข้าไปให้ถูกน้ำ ส่วนรายที่เข้าไม่ถึง ก็จะจับเสื้อ จับตัวคนที่นั่งอยู่ข้างห้า ประหนึ่งว่าบุญจะได้ไหลไปตามเสื้อไปตามตัวกระนั้นแหละ

การกระทำอย่างนั้น ผิดหลักของการอุทิศส่วนกุศล เพราะการอุทิศส่วนกุศลที่ถูกต้องนั้น หลักสำคัญอยู่ที่เจตนาตั้งใจอุทิศ ดังนั้นหากใครไม่มีน้ำกรวด ก็อธิษฐานใจเอา และก็ควรอธิษฐานเป็นภาษาไทย ด้วยข้อความอย่างไรก็ได้ แต่ให้มีเนื้อหาสาระ ต้องให้ญาติมิตรของตน ได้รับทราบในการทำความดีของตน ทราบแล้วอนุโมทนาในความดีเหล่านั้น และขอให้เขามีความสุขเจริญยิ่งๆ ขึ้นไปตามสมควรแก่คติภพที่ได้อุบัติแล้ว

เคยพบคำกรวดน้ำ ที่ท่านแต่งเป็นคำกลอนไว้ แต่ไม่ทราบว่าใครแต่ง มีข้อความกระชับดี ถ้าท่องได้ก็ง่ายดีเหมือนกัน

ท่านแต่งไว้ ดังนี้

ขอเดชะ ตั้งจิต อุทิศผล
บุญกุศล นี้ไป ให้ไพศาล
ถึงบิดา มารดา และอาจารย์
ทั้งลูกหลาน ญาติมิตร สนิทกัน
คนที่เคย ร่วมรัก สมัครใคร่
จงมีส่วนได้ ในกุศล ผลของฉัน
ทั้งเจ้ากรรม นายเวร และเทวัญ
ขอให้ท่าน ได้กุศล ผลนี้เทอญ ฯ

พิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัง

(แบบใหม่)

กุลบุตร ผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท พึงรับผ้าไตรอุ้มประนมมือเข้าไปในท่ามกลางสงฆ์ (สังฆสันนิบาต) วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌาย์ แล้วกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง แล้วนั่งคุกเข่า อุ้มผ้าไตรประนมมือเปล่งวาจาถึงสรณะและขอบรรพชาด้วยคำมคธ หยุดตามจุดจุลภาค ว่า

(ท่องจำ)

เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

ทุติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

ตะติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง, ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตวา, ปัพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง, ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตวา, ปัพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง, ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตวา, ปัพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

(ถ้าบวชเป็นสามเณรให้ตัดคำว่า "ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง" ออกเสีย)

เมื่อกล่าวจบแล้ว น้อมผ้าไตรเข้าไป ถวายพระอุปัชฌาย์อีกทีหนึ่ง เมื่อท่านรับเอาผ้าไตรแล้ว นั่งพับเพียบลง ประนมมือไว้ ท่านจะกล่าวสอนให้รู้ถึงคุณของพระรัตนตรัย เป็นต้น แล้วท่านจะบอกพระกัมมัฏฐาน ๕ อย่าง (ตะจะปัญจะกะกัมมัฏฐาน) ให้ว่าตามท่านไปทีละบท โดยอนุโลมและปฏิโลม ดังนี้

(ท่องจำ)

เกสา โลมา นะขา ทันตา ตะโจ (อนุโลม)

ตะโจ ทันตา นะขา โลมา เกสา (ปฏิโลม)

ครั้นสอนแล้ว พระอุปัชฌาย์จะชักอังสะออกจากไตร ผู้บรรพชาจึงนั่งคุกเข่าขึ้น แล้วพระอุปัชฌาย์จะสวมอังสะให้ เสร็จแล้ว ท่านจะบอกถึงธรรมเนียมการนุ่งห่มของพระภิกษุสามเณร นุ่งให้เป็นปริมณฑล คือเบื้องบนให้ปิดสะดือ เบื้องล่างให้เพียงครึ่งแข้ง แล้วผู้

บรรพชาถอยกลับเดินออกไปนุ่งหรือครองผ้าจีวร เสร็จแล้ว เข้าไปหาพระอาจารย์รับเครื่องสักการะถวายท่าน แล้วกราบ ๓ ครั้ง นั่งคุกเข่าประนมมือเปล่งวาจาขอสรณะและศีล ดังนี้

(ท่องจำ)

อะหัง ภันเต, สะระณะสีลัง ยาจามิ

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, สะระณะสีลัง ยาจามิ

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, สะระณะสีลัง ยาจามิ

ลำดับนั้น พระอาจารย์ จะกล่าวคำนมัสการนำ ให้ผู้มุ่งบรรพชาว่าตามไป ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(ว่า ๓ ครั้ง)

จากนั้นท่านจะกล่าวด้วยคำว่า **ยะมะหัง วะทามิ ตัง วะเทหิ** พึงรับว่า **อามะ ภันเต**

ครั้นแล้ว ท่านจะนำเปล่งวาจา ขอถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่ง พึงว่าตามท่านไปทีละบท ดังนี้

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

เมื่อจบแล้ว ท่านจะบอกว่า **ติสะระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง** ผู้บรรพชาพึงรับว่า **อามะ ภันเต**

ลำดับนั้นพระอาจารย์จะบอกให้รู้ว่า การบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสรณคมน์เพียงเท่านี้ สามเณรพึงสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ ว่าตามพระอาจารย์ไปทีละข้อ ดังนี้

(ท่องจำ)

ปาณาติปาตา เวระมะณี

อะทินนาทานา เวระมะณี

อะพรัหมะจะริยา เวระมะณี

มุสาวาทา เวระมะณี

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี

วิกาละโภชะนา เวระมะณี

นัจจะคีตะวาทิตะวิสูกะทัสสะนา เวระมะณี

มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี

อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี

ชาตะรูปะระชะตะปะฏิคคะหะณา เวระมะณี

อิมานิ ทะสะ สิกขาบทานิ สะมาทิยามิ ฯ

(สามเณรพึงกล่าวตาม ๓ จบ)

ต่อจากนั้น สามเณร พึงรับบาตรจากโยมพ่อโยมแม่ หรือผู้ปกครอง แล้วอุ้มบาตรเข้าไปหาพระอุปัชฌาย์ในท่ามกลางสงฆ์ (สังฆสันนิบาต) วางไว้ด้านซ้ายมือของตัวเอง ถวายเครื่องสักการะพระอุปัชฌาย์ แล้วกราบ ๓ ครั้ง นั่งคุกเข่าประนมมือ กล่าวคำขอนิสยดังนี้

(ท่องจำ)

อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

อุปัชฌาโย เม ภันเต, โหหิ (ว่า ๓ ครั้ง)

พระอุปัชฌายะกล่าวว่า	ผู้อุปสมบทรับว่า
โอปายิกัง,	**สาธุ ภันเต**
ปะฏิรูปัง,	**สาธุ ภันเต**
ปาสาทิเกนะ สัมปาเทหิ	**สาธุ ภันเต**

จากนั้นสามเณรพึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านว่า ดังนี้

อัชชะตัคเคทานิ เถโร, มัยหัง ภาโร, อะหัมปิ เถรัสสะ ภาโร

(ว่า ๓ ครั้ง)

ลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์ จะกล่าวแนะนำสามเณรไปตามระเบียบ แล้วพระอาจารย์ผู้เป็นกรรมวาจา เอาบาตรมีสายคล้องตัวผู้มุ่งอุปสมบท แล้วพระอุปัชฌาย์จะบอกถึงบาตรและจีวร เป็นต้น ผู้มุ่งอุปสมบท พึงรับว่า อามะ ภันเต ๔ ครั้ง ดังนี้

คำบอกบาตรจีวร	คำรับ
๑. อะยันเต ปัตโต	อามะ ภันเต
๒. อะยัง สังฆาฏิ	อามะ ภันเต
๓. อะยัง อุตตะราสังโค	อามะ ภันเต
๔. อะยัง อันตะระวาสะโก	อามะ ภันเต

ต่อจากนั้น พระอาจารย์จะบอกให้ออกไปข้างนอก ด้วยคำว่า **คัจฉะ อะมุมหิ โอกาเส ติฏฐาหิ** พึงถอยออกไปสักระยะหนึ่ง แล้วลุกขึ้นเดินประนมมือไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ พระอาจารย์คู่สวดจะสมมติตนเป็นผู้สอนซ้อม แล้วท่านจะออกไปสวดถามถึงอันตรายิกกรรม พึงรับว่า **นัตถิ ภันเต ๕ ครั้ง** และรับว่า **อามะ ภันเต** ๘ ครั้งดังนี้

พระอาจารย์ถามว่า	ผู้อุปสมบทพึงตอบว่า
๑. กุฏฐัง	นัตถิ ภันเต
๒. คัณโฑ	นัตถิ ภันเต
๓. กิลาโส	นัตถิ ภันเต
๔. โสโส	นัตถิ ภันเต
๕. อะปะมาโร	นัตถิ ภันเต
๑. มะนุสโสสิ	อามะ ภันเต
๒. ปุริโสสิ	อามะ ภันเต
๓. ภุชิสโสสิ	อามะ ภันเต
๔. อะนะโณสิ	อามะ ภันเต
๕. นะสิ ราชะภะโฏ	อามะ ภันเต
๖. อะนุญญาโตสิ มาตาปิตูหิ	อามะ ภันเต
๗. ปะริปุณณะวีสะติวัสโสสิ	อามะ ภันเต
๘. ปะริปุณณันเต ปัตตะจีวะรัง	อามะ ภันเต

๑. กินนาโมสิ อะหัง ภันเต ...(ฉายาผู้บวช)...นามะ

๒. โก นามะ เต อุปัชฌาโย อุปัชฌาโย เม ภันเต อายัสมา......(ฉายาพระอุปัชฌาย์)....นามะ

เมื่อสวดสอนซ้อมเสร็จแล้ว พระอาจารย์คู่สวด จะกลับเข้ามาท่ามกลางสงฆ์แล้วสวดเรียกผู้มุ่งอุปสมบท(อุปสัมปทาเปกข์) เข้ามา และอุปสัมปทาเปกข์พึงเข้ามาในท่ามกลางสงฆ์ กราบพระอุปัชฌายะ ๓ ครั้ง นั่งคุกเข่าประนมมือเปล่งวาจาขออุปสมบท ดังนี้

สังฆัมภันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ทุติยัมปิ ภันเต สังหัง, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มังสังฆัมภันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ตะติยัมปิ ภันเต สังฆัง, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ถ้าว่าพร้อมกันให้เปลี่ยน **ยาจามิ** เป็น**ยาจามะ** เปลี่ยน **มัง** เป็น **โน**

ต่อจากนั้น พระอุปัชฌาย์จะกล่าวเผดียงสงฆ์ พระอาจารย์คู่สวดก็จะสวดสมมติตน ถามถึงอันตรายิกธรรม กะอุปสัมปทาเปกข์ ในท่ามกลางสงฆ์อีกทีหนึ่ง พึงรับว่า **นัตถิ ภันเต** ๕ ครั้ง และรับว่า **อามะ ภันเต** ๘ ครั้ง เหมือนกันกับที่ว่าข้างนอก ขณะที่ยืนอยู่นั้น ทุกประการ จากนั้นจึงนั่งประนมมือฟังท่านสวดกรรมวาจาไปจนจบ ครั้นจบแล้วท่านก็จะเอาบาตรออกจากตัว แล้วกราบ ๓ ครั้ง จากนั้น ก็ถวายเครื่องไทยทานแด่พระสงฆ์ พระสงฆ์ทั้งปวงก็จะอนุโมทนาพระภิกษุใหม่พึงกรวดน้ำอุทิศ ส่วนบุญกุศลนี้ให้แก่บรรพชนและท่านผู้มีพระคุณ เป็นลำดับต่อไป

จบพิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัง จบเพียงเท่านี้

คำขอบรรพชานาคคู่

ระเบียบหรือพิธีการบางอย่างก็เหมือนกับนาคเดียวแต่เปลี่ยนบางอย่างคำขอบวช ดังที่กล่าวต่อไปนี้ (ขอให้ผู้บวชควรซ้อมว่าพร้อมกันเพื่อความเป็นระเบียบ)

(ท่องจำ)

เอเต มะยัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามะ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยามะ มะยัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยามะ อุปะสัมปะทัง

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามะ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยามะ มะยัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยามะ อุปะสัมปะทัง

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามะ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยามะ มะยัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยามะ อุปะสัมปะทัง

มะยัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามะ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเชถะ โน ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามะ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเชถะ โน ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามะ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเชถะ โน ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

คำขอนิสสัยนาคคู่

(ท่องจำ)

มะยัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามะ
ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามะ,
ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามะ,

คำขออุปสมบทพร้อมกัน

(ท่องจำ)

สังฆัมภันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามะ, อุลลุมปะตุ โน ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ,

ทุติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามะ, อุลลุมปะตุ โน ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ,

ตะติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามะ, อุลลุมปะตุ โน ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ,

จบการขอบวชคู่

คำอาราธนา บูชา ภาวนา ถวาย

(ก่อนอาราธนา บูชา ภาวนา ถวาย ต้องภาวนาด้วย นะโม ๓ จบ ก่อนเสมอ)

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิมินา สักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมิ
อิมินา สักกาเรนะ ธัมมัง ปูเชมิ
อิมินา สักกาเรนะ สังฆัง ปูเชมิ

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ
ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ
ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ
ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ
ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ
ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

หมายเหตุ ถ้าศีล ๘ เปลี่ยน ปัญจะ เป็น อัฏฐะ

คำอาราธนาพระปริตร

วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะ ทุกขะ วินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง
วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะ ภะยะ วินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง
วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะ โรคะ วินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง

คำอาราธนาธรรม

พรัหมา จะ โลกาธิปะตี สะหัมปะติ
กัตอัญชะลี อันธิวะรัง อะยาจะถะ
สันตีธะ สัตตาปปะระชักขะชาติกา
เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง

คำถวายข้าวพระพุทธ

อิมัง สูปะพยัญชะนะสัมปันนัง สาลีนัง โภชะนานัง
อุทะกัง วะรัง พุทธัสสะ ปูเชมิ

คำลาข้าวพระพุทธ

เสสัง มังคะลา ยาจามิ

คำถวายสังฆทาน (สามัญ)

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสังฆทาน (อุทิศ)

อิมานิ มะยัง ภันเต มะตะกะภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ มะตะกะภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจวะ มาติปิตุอาทีนัญจะ เปตานัง ญาตะกานัง กาละกะตานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสังฆทาน (นิยม)

อิมานิ มะยัง ภันเต สังฆทานานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ สังฆทานานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายพระพุทธรูป

อิมัง ภันเต พุทธะรูปัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ อายะติง สาสะนัสสะ อะติโรจะนายะ จะ ถาวะรายะ จะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง พุทธะรูปัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายผ้าวัสสิกสาฎก (ผ้าอาบน้ำฝน)

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฏิกานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ วัสสิกะสาฏิกานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายเทียนพรรษา

อิมัง ภันเต พุทธะปูชายะ วัสสะคะตัง ปะทีปัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต อิมัง วัสสะคะตัง ปะทีปัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจวะ มาตาปิตุอาทีนัญจะ เปตานัง สัพเพสัญจะ เทวะตานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสลากภัตต์

เอตานิ มะยัง ภันเต สะลากะภัตตานิ สะปะริวารานิ อะสุกัฏฐาเน ฐะปิตานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ เอตานิ สะลากะภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภันเต ปังสุกูละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ปังสุกูละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายผ้ากฐิน

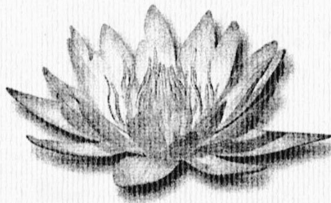
อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริยารัง กะฐินะทุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ ปะฏิคคเหตวา จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายผ้าไตรอุทิศแก่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต ตีจีวะรานิ อัยยัสสะ เทมะ สาธุ โน ภันเต อะยัง ติจีวะระปูชาวิปาโก อัมหากัง มาตาปิตุอาทีนัง ญาตีนัง กาละกะตานัง สังวัตตะตุ อัมหากัง มาตาปิตุอาทะโย ญาตะกา ทานะ ปัตตัง ละภันตุ อัมหากัง เจตะสาฯ

๒ คำถวายผ้าจำนำพรรษา (ถวายวันออกพรรษา)

อิมานิ มะยัง ภันต, วัสสาวาฏิกานิ สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุ สังโฆ, อิมานิ วัสสาวาฏิกานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมมากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

พิมพ์ที่ *กรุงไทยการพิมพ์*
94/21 หมู่ 15 ตำบลบางคู้ อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี
โทร. 0-3664-5301, 0-3664-5302, 08-1838-0565, 08-1734-4764
Email:rujapa_kt@hotmail.com

คนรู้คุณคนนั้นแหละคน
คนไม่รู้คุณคนนั้นไม่ใช่คน
คนเกรงใจคนนั้นแหละคน
คนไม่เกรงใจคนนั้นไม่ใช่คน

(พระเทพรัตนสุธี)